

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2. I. 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 125.

V Ljubljani, v soboto 3. junija 1893.

Letnik XXI.

Tužna Istra.

„Glej, tuji silni nas stiskavajo,

Gospoda sebi ne priznavajo,

Zato se ne bojé.“

Pa 52.

Kdor boče v prihodnjih poznih časih pisal povestnico tužne Istre, ter prišel do delovanja duhovnikov, pregled s častjo vrste onih mož, ki so za „častni krst in slobodu zlatnu“ imeli ne le obilne gmotne troške, temveč dostikrat darovali vse, kar so imeli, — dneve svojega življenja, koje bi jim brez političnih borb izvestno bili daljši. Na misli so mi razni možje, ki so v črni svoji duhovniški halji nosili prosveto v zapuščene kraje borne Istre, ter dramili narod za vero, dom, cesarja.

Ako sploh kje v Avstriji, sta v Istri političen boj in v njem duhovnik neizogibno spojena, duhovniki so oznanovaleci večne resnice, ob enem pa izvrševalci pravice. Ako duhovnik vidi, da se ljudstvu godi krivica po nepoklicanih sovražnikih, dolžnost je njegova, narod o tem poučevati. To je storil slovenski duhovnik v Istri, to delo vrši še dandanes.

Zapuščena je Istra, kakor menda nobena druga dežela pod oblastjo dvoglavega orla avstrijskega. Čuditi se temu ne smemo; ljud je prišel že davno v roke brezvestnim tujcem, ki so ga šestokrat odrli, ali do nazega slekli, pustivši mu le borno življenje. Tako se je godilo pod benečansko vlado in pozneje, tako se godi še dandanes. Zalibog, da moramo reči „še dandanes“. Koliko krivice godi se ubogim Istrijanom, o tem bi se dale napisati cele knjige.

Resnica in pravica tepta se z nogami, vlada le moč in lastna volja: „Sic volo, sic jubeo, stat pro ratione voluntas!“

Omenimo tu mej drugim le volitev v državni zbor. Koliko ni tu pretrpel slovenski in hrvatski kmet, ki je iz prave ljubezni do milega rodú volil po svoji vesti svoje može! O tem bi mogli pričati vsi oni, ki so bili poleg in so se čudili vstrajnosti bednega Istrijana.

In kdo je bil često vodja v boju za pravico? Na čelu poštenih slovenskih volilcev bil je večidel duhovnik, ki se ni bal ni pota, ni troškov, ki je dostikrat s svojimi kmeti moral stradati, ker se od volilcev ločiti ni smel, ali ni hotel.

Da so se osobito pri zadnjih državnoborskih volitvah godile velike krivice, potrditi je morala vlada sama, ko je razpisala druge volitve, ter je Slovan prišel na poslaniški stol namesto laškega vsiljenca. Da je tudi tu vplivala duhovščina, je znano, znano je tudi, da brez njenega sodelovanja Istra ne bi prišla še do drugega slovenskega poslanca.

Za plačilo imajo pa taki poštenu duhovniki velike črne maroge pri vladujočih krogih v Istri, zakaj vendar, saj so se potegovali za pravice tlačnega rodú, saj so spolnovali le svoje dolžnosti in učili ljudstvo!

No, molčimo, res tožno, kaj hočemo, tisto ljudstvo je slovensko, in basta!

Vlada je zaslepljena in toliko naivna, da še dandanes, po tolikih skušnjah ne veruje in noče verovati, da slovenska duhovščina dela le v interesu države, ako se upira vedno bolj se razširjajočemu iredentizmu. Kaki patrijoti so Italijani osobito po Istri, morala se je vlada že stokrat prepričati, in zakaj se ni uprla ter postavila po robu?

„Die ich rief, die Geister, werd' ich nun nicht los!“ Sedaj so postali premočni ti Italijani in njih stranka ima preveč vpliva i pri vladi, nasprotovati jej je težko.

S svojo brezozirnostjo do Slovanov in negovanjem Lahov ogreli so si v nedrjih gada, ki jih sedaj piká v živo. Ali kam sedaj? Ustaviti se ni več lahko; iti tako naprej, preti poguba državi. Dokler se ne bodo v Trstu in na Dunaju prepričali, da se z zatiranjem Slovanov v Istri in Primorju koplje grob Avstriji, se stvar ne bo obrnila; morda se vzdramijo, a — prepozno!

Za patrijotičma delovanja dobi slovenski duhovnik v Istri ta-le plačila: namažejo mu hišo, pobijejo okna, napadajo ga s kamenjem, gnjilimi jajci itd., kolikor je še takih vzornih činov laške kulture. Slovenski duhovnik po mnogih krajih Istre ni varen življenja; seboj mora nositi revolver, zahtevati orožnike, da ga spremljajo skozi to ali ono vas, skozi to ali ono mesto, v katerem gospodujejo lahoni. Tožijo ga, denuncirajo, prisegajo proti njemu, saj vesti že davno več nimajo. To se godi v očigled vladnim organom, ki se principijelno nočejo otresti predsodkov, da je duhovščina nasprotna Avstriji.

Za Italijane se potegujejo, ker se jih bojé, in v enem oziru storé prav, da se bojé bomb in nabrušenih nožev, saj taka svojat drugega orožja ne pozná, vsakdo pa najrajši varuje svojo kožo.

Kdaj zasijejo milejši dnevi i tebi, tužna Istra? Kdaj se bo i v tebi spoštovala pravica? Narod slovenski tvoj je zbežan, nima ga, ki bi mu bil zaščitnik. Po manjših krajih na kmetih je duhovnik, ki ima zánj srce, zato pa mora pretrpeti marsikatero grenko; tisti pa, ki bi mu morali biti v podporo, ga zaničujejo!

Slovani smo vedno zvesti Avstriji, branili smo jo proti vsakemu sovražniku; za plačilo imamo preziranje, zaničevanje od one strani, ki bi nam kot straži svoji morala biti najbolj hvaležna! Dal Bog, da bi se zjasnili že jedenkrat dnevi ter i tužni Istri

LISTEK.

Prah in pepel.

Spisal P. L. Colema. Prevel Basnigoj.

(Dalje.)

Sedaj bo lahko plačal tesarja, sedaj se mu je ponudila prilika, da začne novo življenje, po katerem je toliko hrepenel. Tako mu je prevzela nada dušo, da je popolnoma vtonila v njej bojazen radi tatvine. „Saj grofinja ne ve ničesar“, tako je modroval. „Ali ni le veter zmajal zaves? Ali niso svilene, da bi ne mogle zašumeti, kakor krilo? Rutico je pa grofinja tedaj izgubila, ko se je poslavljala od mene. Tisti klic, ki mu je še pred pol ure pretresal kosti, ni nič drugega, kakor halucinacija razigrane domišljije — ba —“. Zdaj mu pa šine v glavo misel, katera bi mu bila lahko prišla že prej na um — kaj pa če je grofinja pisala pismo? Toda tesnosrčnost, ki je meril druge po sebi, mislil je, da ni nihče zmožen tolike velikodušnosti. Bral je z nova pismo — pisano s patvoreno pisavo in dejal sam pri sebi: „To ni mogoče! Jaz bi izpodrepl tata, da mi uide pri oknu na ulico! Pismo mi je poslal očetov prijatelj, ki je izvedel o prigodku s tesarjem.“

Taki le so ljudje pogosto, Manolo je bil pa vedno tak. Kar je želel, to je upal in slednjič je bil tako preverjen o svojem mišljenju, da se je z največjo hladnokrvnostjo opravil in šel obedovat k grofinji.

„Nič bati“, tako si je šepetal bližajoč se plači; „če ničesar ne ve, ničesar ne tvegam. Če sluti, tedaj jo mora premotiti moja prostodušnost. Če pa vse ve, tedaj pa lahko utajim ali pa odpuščanja prosim. Sicer stopim prednjo s pravim moškim ponosom. Temu pa ženske ne kljubujejo mnogo.“

Ko je šel po dolgi veži, vstali so strežaji in se mu globoko klanjali. Manolo je čutil, da ga je obšla rudečica. Kolena so se mu šibila, ko je šel po stopnicah. Prišedši pred vrata, krčilo se mu je tako srce, da se je moral nekoliko oddahniti. Ko se je zopet pomiril, stopil je zavestno v sobo. Grofinja ga je sprejela tako prijazno kakor vselej. Najmanjšega sledu o začudenju, nevolji, ali srdu ni bilo brati na njenem obličju, katero je družilo kraljevski ponos pa svetniško krotkost.

Manolo je bil vsled tega tako vesel, da bi se bil kimalu sam izdal. Toda premagal se je in zabaval po stari navadi goste grofinjine. Ta je pa prav tako pazila nanj, kakor sicer tēr mu slavne kotlete celo sama ponudila. Ko se je zvečer poslavljaj Manolo, prašala ga je tako glasno, da so vsi čuli, če pojde k operi.

„Gotovo, vsaj toliko časa, da slišim sekstet; danas pojo „Lucia“.“

„Tedaj mi storiš uslugo in prihraniš trud, da mi ne bo treba pisati“, odvrne grofinja. Baronovka B. bode tudi v gledišču. Poišči jo in ji plačaj srečke, ki jih je davi poslala!“

Nato mu izroči mošnjo zlata, tako da so vsi videli. To zaupanje je razkadilo zadnji strah in židane volje je šel k operi in gostolel skoraj na glas: „Nič ne ve, nič ne ve, zdaj smo pa dobri!“

Ko se je pozno zvečer vrnil domov, prebral je še enkrat pismo. Zdaj ga je pa nekaj iznenadilo, česar prej še opazil ni. Pismo je dišalo po taistem parfumu, kakor obleka grofinje. „Ni mogoče!“, viknil je Manolo in zmečkal pismo. „Kaj, če je pa res? ... Tedaj je grofinja pravi zlodej lokavosti!“

Drugo jutro je vstal Manolo zopet miren. Njegov načrt je bil ta, da plača najprej razjarjenega tesarja; vedno se je še bal njegove gorjache in groznje. Potem bi prosil za neko mesto pri ruskem konzulatu. Te dežele še ni prepotoval. Tam bom lepo živel“, tako je sklepal, poplačal dolgove ter se zabaval, kakor se na severu zabava. To bode novo zame, torej toliko zanimivejše.

Opoldne gre Manolo k tesarju plačevati svoj dolg. Strežajem ni upal dati denarja, da bi si kdo ne izplačal sam, kar mu je Manolo dolgoval. Manolo obstoji malo pred tesarjevo delavnico, da se umakne lovski četveropregi, katero je vodil mlad kavalir.

„Manolo“, zavpije ta in ustavi konje, „ali te ne bo na dirko?“

„Ne bo me ne“, odgovoril Manolo in hoče dalje. Zakaj spoznal je na vozu nekdanje svoje tovariše.

„Kaj se pa iznebiš, Manolo? Mi gremo dirkat!“ Tako so klicali drugovi na vozu. Nekdo skoči celo

zasijala luč pravice; od zgoraj ne zahtevamo drugzega, kot jedino jednako mero vsem: Vsakemu svoje!

Iz tabora „krščanske ljubezni“.

Znano je vsem, ki čitajo slovenske liberalne časopise, da slovenski katoličani nimamo — ljubezni. Imamo, pravijo liberalci, vero in kar hočemo — ljubezni gotovo ne. Ljubezen so pa le oni, z židi vred, vzeli v zakup. To pesem so se naši liberalci naučili od židovskih piscev in jo prepevajo, od kar je pokojni prof. Maru dregnil domačim čmrlijem v gujzdo. Ž njimi sekundirajo nekateri naši prijatelji, ki slujejo po vsej deželi za modre ljudi, če prav nimajo modre krvi.

Danes hočemo podati „Slovenčevim“ čitateljem nekaj vrst iz „Soče“, ki ima s „Slov. Nar.“ in z „Edinostjo“ monopol krščanske ljubezni.

Težko se je nam Goričanom pričkati z vrednikom „Soče“, ker vemo, da „Sočini“ naročniki ne berejo „Slovenca“ in tedaj vedno slepo verujejo, kar jim je načečkal Običev stroj v Morellijevi ulici. Ali še posebno neprijetno je nam to delo, ker se maloletni vrednik ob taki priliki skriva za hrbet veleuč. g. dr. Gregorčiča. Kdor je kaj napisal proti „Soči“, pisal je „iz črne zavisti in peklenskega sovraštva“ proti dr. Gregorčiču. Takoj začne bobnati svojim vernim: „Glejte je, kako črnijo svojega brata in bi ga radi uničili, ako bi mogli. Hinaveci, lovski psi, smetišče, hujši ste, kakor židje. Sram Vas bodi. Kamenajte je ljudje!“

Tedaj pride pohujšanje, katerega se naši politični pobalini veselijo, nam pa srce poka. Vse to se godi že 4. leto pri nas in konca ni še viditi. Dr. Gregorčič vé vse to in — molči. O vredniku samem zatrjuje povsod, da je „dober človek, dober katoličan, mlad sicer, pa se dá voditi“. Lepo vodstvo do 26. maja t. l.

Oni dan je namreč prinesla „Soča“ članek proti „Slovencu“, katerega imenuje „znano glasilo katoliškega shoda“. Toži ga, da je o priliki „Sočine“ tiskovne pravde v zlobnosti in nesramnosti daleč nadkrilil vse lahonske in židovske pisce, ki so smatrali kot svojo dolžnost, da so pripravljali javno mnenje v korist velikonemškemu profesorju Francu Babschu...

„Pri takih prevažnih dogodkih obnaša se pobožni „Slovenec“ tako škandalozno, da mu ploška razdivjana lahonska druha!“ itd.

No, kaj pa je bilo toli nesramnega v našem skromnem poročilu? Najhujše so zadele naše besede mošnje onih gospodov, ki so krivi nesreče Gabrščekove. Mi smo rekli, da naj rajše nabirajo revežem krompirja, a Gabrščeku naj povrnejo škodo oni, katere je pred sodiščem obdolžil, da so mu je krivi. To je popolnoma naravno in pravno. V teh naših besedah ni trohice, katere bi se morali sramovati. Toda „Soča“ jezi, da je naše besede porabil „Corriere“ za svoje namene. Nam je to jako

s kočije in vleče Manola za roko. Drugi pa izvleče zamašeno butilko, pomeri vanj, kakor s samokresom in reče šalivo: „Če ne greš, izprožim!“

Manolo se jim je skušal izogniti. Tedaj se pa skloni voznik — mladi gospodič — in pošepeta na uho Manolu: „Morda nimaš denarja, da bi dirkal.“ To porogljivo vprašanje, katero mu je zastavil sin bogatega bankirja, katerega je nazival Manolo — ponosen aristokrat — „Marques del ochavo“ — spravilo ga je popolnoma iz tira. Prevzetno mu je odgovoril: „Boš videl, ali imam denar za dirkanje ali ne.“ In nič več ni mislil na dolgove, niti na tesarjevo gorjačo. Prisedel je in se peljal s prijatelji dirkat.

Za dobro uro je pa izgubil Manolo tri tisoč, katere je dolgoval tesarju. Vrh tega je moral kupiti nekovi markizi, ki je govorila o vozeh in konjih, kakor pravi konjski hlapec, celo reč rokavic, katere je izgubil v stavi. Se tisti večer je kupil Manolo dragoceno skrinjico za petsto realov napolnil jo z rokavicami ter jo poslal markizi. Ostali denar je pa zabil pri večerji, na katero je povabil prijatelje — igralke.

Kako malo se more človek po robu postavljati svoji slabi naravi, če ga ne podpira milost božja, pred katero beže sence grehov iz duše.

(Dalje sledi.)

*) Ochavo je mal bakren novce.

neljubo, ali kako se „Soča“ radi tega toliko jezi, ne razumemo. Saj sta si brat in sestra, eba pri enem in istem delu, oba mahata po — Slovencih, oba blatita slovenske može, samo da je „Corriere“ nekoliko bolj rafiniran, „Soči“ se pa še vadno pozna debeli gorjanski naglas in kolorit.

Kaj pa je v našem poročilu neresničnega? „Soča“ piše:

„Kdaj smo se mi obrnili do občinstva s podtikano prošnjo? Ali se sme tudi lagati na najnovejši katoliški podlagi?“

Res je, da se je vrednik obrnil do občinstva, naj mu pomaga stroške kriti, in sicer je to storil tako očitno, da smo se čudili. Ali meni g. Gabršček, da tudi mi ne znamo do pet šteti? Sicer pa se hvali, da so mu že pred ono številko dohajali od vseh strani denarni doneski. Tako je prav in ako mu niso še vseh stroškov povrnili, naj se obrne do svojih gospodarjev, katerim služi in naj jim reče: „Vsak delavec je vreden svojega plačila.“ Sicer pa po pravici so dolžni stroške povrniti oni, katere je pred sodiščem obdolžil, da so ga zapeljali. Ako se je pa imelo nabirati pri občinstvu, šlo naj bi bilo za nesrečne Podgorce.

Na divnem vrtu „krščanske ljubezni“ so vzklike tudi te-le vrstice:

„Slovenec“ in njegovi redniki imajo najmanj vzroka, da se oglašajo v takih zadevah, ker doslej še niso nikdar pokazali, da jim je resno mar za trpine, ki se krompirja nimajo. Ko je na Kranjskem vladala huda lakota, ko so vsled nje razsajale razne bolezni, ko so se ljudje kar trumoma selili v Ameriko zaradi revščine, ko je stalo na dnevnem redu veliko prevažnih potreb, tedaj so „Slovenčevci“ zbirali tisočak za tisočakom za to, da so razširili svojo tiskarno. Koliko krompirja bi se bilo kupilo gladnim revežem za one tisočake, da bi ne umirali za lakoto ali da bi se ne selili v Ameriko? Toda namesto krompirja nakupili so črke, s katerimi nameravajo na večne čase nemir, zdražbo in sovraštvo sejati po Slovenskem. — Med tem, ko „Slovenčevi“ veliki človekoljubje niso zbrali nič enega krompirčka (!) za gladne rojake, zbralo ga je naše vredništvo kakih 20 kvint. za revne slovenske otročiče v goriški okolici.“

Tako tedaj! „Slovenec“ in njegovi redniki niso zbrali nič enega krompirčka za gladne rojake — čujte Vi dušni pastirji in njim izročeni slovenski trpini! — Med tem pa so hodili „Sočini“ svetniki od hiše do hiše z bisago čez rame, da so nabirali krompirja za uboge ljudi. Zdaj razumemo, zakaj je vedno toliko pobalinov za njimi!

Še nekaj neresničnega je iztaknila „Soča“ v našem poročilu. Pisala je:

„Laž je, da je vrednik izjavil, da je bil „mistificiran“ in na led speljan.“

Andrej Gabršček, naredila se Vam je pač tema pred očmi, ko ste one besede pisali! „Slovenčev“ poročevalec Vas je na svoje uho slišal v sodnijski dvorani ob 10. uri drugi dan obravnave. Ko Vam je sodnijski tolmač g. Fon one besede natančno prelagal, ste pa še enkrat izrekli, da izjavljate in obžalujete, da ste bili mistificirani in na led speljani od oseb, katerim ste morali verovati. Na to je pa predsednik g. Flegar Vašo izjavo preložil tožitelju in porotnikom. Prav tako ste tudi drugim izven sodišča govorili. To vedo vsi v Gorici, ki so se za to zanimali.

Na, še dostavimo, da se nam je zatoženec smilil pri tej izjavi, ker se nam je zdelo, da je A. Gabršček samo žrtev osebne mržnje nekaterih koleg proti Babschu. Ali kaj hočemo, pred sodiščem je treba resnico govoriti, a v listu je treba tako pisati, da se sebi in ljudem ugodi.

Toda še neko peklensko zlobnost nam podtika glasilo „krščanske ljubezni“. Piše namreč:

„Uprav peklensko zlobnost razkriva se v tem, kako dopisnik spravlja v to zadevo slovenske profesorje... L. 1889 so se bili nekateri „lovski psi“ tudi spravili na slovenske profesorje. Zadeva je prežalostna, da bi jo pogrevali. Ali se tisti „lovski psi“ po štirih letih še niso otrsli estudnega greha peklenskega denuncijanstva?“

Pri tej točki je bona fides nemogoča. Kaj smo mi pisali? Povedali smo v obče brez imen ali stvari, kake priče je navajal zatoženi vrednik javno pred porotniki in zbranim občinstvom.

Po krščanski morali je to dovoljeno, osobito ako se stvar vže povsod oznanja, ker se je v tem slučaju zgodilo, predno smo mi pisali. Nam ni niti na misel prišlo, da se ima slovenskemu občinstvu skrivati, kar je Andrej Gabršček sam italijanskim porotnikom, italijanskim sodnikom, italijanskemu občinstvu ovdal. Da ovdal je svoje ljudi brez potrebe. Ta greh ali recimo to nepremišljenost svoje ovadbe bi rad zdaj zvrnil na „Slovenčev“ stranko in na duhovnike posebe. Za to pa imamo po krščanski morali — A. Gabršček naj vpraša o tem, ako nam ne veruje, svoje odlične duhovske kroge — ne samo pravice, ampak tudi dolžnost povedati, da je A. Gabršček zares ovdal sodišču slovenske profesorje in sicer imenoma, ne enkrat ampak po večkrat. In zdaj hoče odium ovadstva vračati na nas? In toli nesramno imenuje svoje nasprotnike lovske pse? — Nam je za marsikoga žal, ali zgodilo se je po pregovoru: „Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade“. Mi pa pozivljamo A. Gabrščeka naj nam vrne poštenje in čast pred svojimi naročniki in ako v prvi številki tega ne stori, dolžni smo po vrsti Slovincem povedati, koga in kako je izdajal pred sodiščem. Mi smo hoteli tiho molčati, ali ker nas „Soča“ izživlje in porablja svoj strup proti naši dobri stvari; smo dolžni vse povedati. A. Gabršček je „dober človek in se dá voditi“, torej zdaj naj ga obkolijo i vodijo, sicer smo dolžni vse povedati in tudi gotovo povemo. Časti si ne damo jemati. Slovensko občinstvo naj izve, kaj je denunciacija.

Ko so duhovni gospodje v Gorici izvedeli, kako je A. Gabršček pripovedal sodišču in občinstvu, kar je gredoč v zasebnih pogovorih slišal, so rekli: „Kaj bi se bilo zgodilo, da so vrednika tolžili X. ali Y.? Koliko bi bilo izvedelo od njega italijansko občinstvo. Kar so mu zaupali nekateri neprevidni duhovniki, kateri imajo do A. Gabrščeka zaupanje kot pastirji do superintendenta v protestantih. Za to pa „Soča“ lahko še naprej blati duhovščino goriške nadškofije, druge pa ne. — Ali tudi gg. učitelji, ki z bratom Andrejem mnogo občujejo, naj pomnijo, da pred sodiščem jim ne bo molčal, ker ne zna. Ni dobro priti na zobe takim vrednikom. To velja toliko več o njih, ker njim naloži viša oblast, da morajo tožiti radi časti in poštenja celega stanu, glede duhovnikov goriške nadškofije se pa tega ni treba bati nikomur, najmanj pa A. Gabrščeku, ki se tako rad hvali, koliko je po svoji veliki milosti prizanesel in pomolčal o duhovščini goriške nadškofije, da mu mora biti sam preč. ordinarijat hvaležen. Zato menda tudi tako samozavestno pometa z vsemi, ki niso „Sočini“ naročniki. S čim je čast. duhovščina goriške nadškofije zaslužila toliko ponižanje? Sram nas je pred vsemi stanovi v deželi.

Nazivalo „lovski psi“ je izrekel svojim sobratom in v „Soči“ objavil prvi oni mož, kateri je nekaj svojim rojakom zagotavljal, da njegove strune zvene „Izraz ljubezni neizmerne. Ki polno vnema mi srce“.

Menili smo, da je oni izraz v naglici in v prvi strasti izpljuvan, pa da je gospodo zdaj vže sram takih izrazov. Zadnja „Soča“ vže v stoti krat priča, da jih ni nič sram. Govorili so „iz ljubezni neizmerne, ki polno vnema jim srce“.

No pa če so „Sočini“ politični nasprotniki „lovski psi“, ni se treba A. Gabrščeku toliko bati. Lovski psi niso hudobni, ljudem celo niso hudi, naganja se je le na zverino in zverina A. Gabršček gotovo ni. Zaganja pa se vanje vže štiri leta s tako besnostjo, kakor bi imeli Slovenci v Mersinijevi hiši zverinjaka, in ne slovenske čitalnice.

O razsodbi sami naj povemo, da je nismo porabili iz listov, ampak smo poročali po izpovedbi moža, ki je razsodbo slišal. Bistvo smo zadeli, kar je bilo občinstvu glavna stvar. Sicer pa radi popravljamo, da je bil vrednik obsojen na 200 gl. globe ali pa 40 dnij zavora in ne narobe.

Dr. Licena (stavec je krivo zapisal: Ličan) smo za to imenovali, ker smo njega edinega mej porotniki poznali, ker je v Gorici dobro znan in pošten tudi, nič menj ko A. Gabršček. In to je vže tudi mnogo! Dr. Licen je bil oni dan samo namestnik, kar smo še le 27. dne maja izvedeli iz „Soče“ in radi popravljamo.

(Dalje v prilogi.)

Eno resnično je pa vendar le zapisala „Soda“ in sicer:

„Slovenci v Gorici imamo tako žalostno stalšče, da se nihče, kdor je le količkaj zavisen, ne upa več nastopiti, kot odločen narodnjak; za to narodno življenje čedalje bolj pojema“.

Ce je tako, ne razumemo, zakaj nosijo oni gospodje glavo tako po koncu, ko bi bili črnogorski prestolonasledniki, in zakaj hočejo biti voditelji in poslanci, ako so tako odvisni, da se vže tresejo, ako se njih ime imenuje v slovenskem listu. Da, da lahko je za kotom zabavljati in podpihivati druge, objedati in se strupom zlojega sarkazma sikati, ali odločno nastopiti za narodno stvar ni tako lahko. Žal nam je, da je A. Gabršček prišel tako pozno do tega žalostnega spoznanja. Sicer bi bil iz ljubezni do slovenskih koristij branil dr. A. Gregorčiča, ali tudi bi ne bil pustil, da so politični pobalini oblatili in ponižali in pregnali s narodnega poprišča ravno samosvoje in nezasvisne rodoljube in v čeno povzdigovali v deveto nebo može, ki imajo morda vse druge lastnosti samo ne odvisnosti ne. A. Gabršček, žalujmo skupaj, da narodno življenje pojema, ker noben zdravnik, noben odvetnik, noben trgovec, noben duhovnik nima več poguma na narodno poprišče, ker neče političnim pobalinom na zobe.

A. Gabršček, čestitamo, da ste se naposled tudi Vi prepričali, da je naš prvi sovražnik narodno pobalinstvo, ki nam vže 30 let križa najboljše načrte in najboljše rodoljube. Prvo je, da ste to izpredvideli, zdaj bi morda tudi razumeli, kar je vže „R. K.“ o tem pisal. Čitajte, učite se, še je čas za Vas, saj ste „dober človek, dober katoličan, mlad in voditi se daste tudi“. Recite vsaj zdaj, ko narodno življenje pojema: „Pobalinstvu na glavo!“ A. Gabršček, Vi ste dober človek, ali imate nekega vedomeca ali zlega duha, ki Vas tlači in podpihuje. Kdo je, mi ne vemo, ali bati se ni, da pride tudi njemu dan plačila.

A. Gabršček, Vi se daste voditi, ali one same misli si ne daste izbiti iz glave, te namreč, da Vas vsi preganjajo. To ni greh, ampak je bolezen v glavi. Vprašajte kakega profesorja dušeslovja ali pa zdravnika, kako bi si vzeli tisto misel iz modre glave. Potem Vam bo tako lahko. Naš prof. dušeslovja nam je pravil, da si je neki dedec zabil v glavo, da ima tiče gujzdo v butici. Nikdo mu ni mogel tega izbiti. Zviti zdravnik pa je šel, mu je glavo razkrojil in gnezdo izvlekel. Mož je ozdravil. Tako se Vam zdi, da imate celo gnezdo sršenov v glavi. Vsak hip se Vam zdi, da so zabrenčali, a Vi se krmite in kar besni tekate v tiskarno, kamor ne morejo za Vami. Vreden bo zlatega plačila psihiater, ki Vam tisto nesrečno gnezdo otme. Poprej Vam je treba glavo dobro oprati.

Ta je naš svet. Sicer pa verujemo radi, da ste „dober človek, dober katoličan, celo mladi in da se daste voditi“ — ali dobrim ljudem ne radi. Kot zasobnika Vas malo poznamo ali vendar Vas radi imamo in Vam nič ne zamerimo, v javnem življenju pa nam brani čast katoliške stvari podpirati Vas ali pa se z Vami dalje meniti. To povejte o priliki tudi veleuč. g. dr. Ant. Gregorčiču s prijaznim pozdravom od naše strani.

Kdor proti burji pluje, se popljuje.

Prvi javni katoliški shod na Goriškem.

(Priredilo „Katoliško delavsko društvo“ 23. maja v Mirnem.)

(Dalje.)

S tem, da se je delavec zavezal gospodarju za delo, podvrgel se je, kakor sem že omenil, do neke meje njegove oblasti. Dolžan mu je toraj pokorščino v vseh zadevah, ki se tičejo prevzetega dela. Le tedaj, kadar bi gospodar kaj tirjal, kar bi bilo naravnost proti zapovedim Božjim, sme ne samo, ampak mora delavec ustaviti se krivični volji gospodarjevi, kajti v takem slučaju velja, kar so apostoli odgovorili judovskemu zboru: Boga treba bolj slušati, kakor ljudi.

Od pokorščine se zlahka ne da ločiti spoštovanje in tudi to je delavec dolžan gospodarju. Brez medsebojnega spoštovanja se sploh težko izhaja v človeški družbi; potrebno nam je vsem, da v miru in složnosti, ali vsaj brez sovraštva živimo

tudi s takimi ljudmi, ki sicer niso enakih mislij in želj, kakor mi. Delavcu pa je tako spoštovanje do gospodarja še veliko spodobnejše in potrebnejše. To spoštovanje mu bo branilo kljubovati gospodarju zavoljo vsake malenkosti. Prenašal bo potrpežljivo tudi grajo gospodarjevo in skušal bo v prihodnje boljše vstreti njegovim željam. Takega delavca bo cenil vsak gospodar, če ni posebno hudobnega srca, in iz majhnega zatajevanja bo izvirala vzajemnost, ki bo obema na korist.

II. Govoriti mi je zdaj o dolžnostih gospodarja. Kader delavec ne izpolnjuje svojih dolžnostij do gospodarja, dela krivico, kadar gospodar ne izpolnjuje svojih dolžnostij do delavca, dela krivico. Je li tedaj krivica v prvem in drugem slučaju enaka? Ne! Krivica, ki jo dela gospodar delavcu, je veliko večja in sicer toliko večja, kolikor neugodnejše je stanje delavca v primeri s stanjem gospodarja. Gospodar je navadno premožen, veljaven, omikan, delavec je navadno brez premoženja brez veljave, mučen. In kdo ne vé, kako rado se na tem Božjem svetu vse klanja bogastvu in imenitnosti? Tudi pravica? Slikarji slikajo pravico kakor gospo z zavezanimi očmi. To naj pomeni, da pravica deli vsakemu, kar mu gre, ne gledé na to, kdo je, ali je bogat ali siromak, ali je imenitnega ali nizkega stanu. In tako bi tudi moralo biti. Ali pod solncem je ni popolne stvari, in tudi človeška pravica ni popolna. Kaj ne vidimo in ne slišimo vsak dan, kako je hitro vse po konci, kadar siromak kaj zakrivi proti bogatinu. Kako počasna in lena je pa večkrat pravica, kadar se siromaku godi krivica! — Zato, pravim, ker delavcu ni tako lahko braniti svojih pravic proti gospodarju, je gospodar krivičnejši od delavca, če mu ne dá vsega, kar mu tiče.

1. Kakor je prva dolžnost delavca, da izvrši določeno delo, tako je prva dolžnost gospodarja, da plača pogojeno plačilo. Delavec delo, gospodar plačilo. Ta dolžnost gospodarjeva je tako sveta, da je zadrževanje zasluženega plačila prišteto v nebo vpajočim grehom. In po pravici, kajti kdor krati delavcu plačilo, mu krati življenje. Gospodar je premožen, ima navadno po več delavcev, včasih na tisoče. Skodo, katero mu naredi nemaren delavec, pokrijejo drugi. Na velikem kupu se malo pozna, ali je par zrn več ali manj. Vse drugače pri delavcu. Njemu je plača navadno edino premoženje, edino upanje. Kdor mu vzame plačo, vzame mu vsakdanji kruh.

Vpraša se, kako veliko bodi plačilo, katero je gospodar dolžan delavcu? To je odvisno od pogodbe. V obče je pravično tisto plačilo, za katero sta se gospodar in delavec v delavski pogodbi pobotala. Vendar pa se more zgoditi, da je sicer plačilo samo na sebi v tem pomenu pravično, a pogodba, na katero se naslanja, krivična. Vsaka oderuška pogodba je namreč krivična in oderuštvo ni mogoče samo pri posojilih, ampak tudi v razmeri med gospodarji in delavci. Siromaštvo in pomanjkanje družega dela sili mnogokrat delavca, da prevzame delo za tako plačo, ki ne zadostuje, da bi ž njo sebe in družino, če jo ima, spodobno živil. Sila kola lomi! Kaj hoče? Od lakote poginiti? Boljši je še tako majhen kos kruha, si misli, kakor prav nič kruha. In vda se gospodarju na milost in nemilost. Vsakemu je jasno, da je grdo, nekrščansko ravnanje gospodarjevo, ki vé za tako stisko delavca, pa jo uporabi za to, da mu zniža, kolikor le more, prislužek, ki že tako ni navadno preobilan.

2. Krivično pritiskanje delavca je pa še mogoče s tem, da gospodar naklada delavcu več ali težjega dela, kakor ga zmorejo njegove moči. Od tod prihajajo posebno po krajih, kjer je mnogo tovarn ali fabrik, tisti bleđi, upali obrazi, tiste vdrte oči, tiste sklonjene postave, ki morajo užalostiti vsakega čutečega človeka, kadar jih zagleda. Zdi se včasih, kakor da bi bili nekateri lakomni gospodarji popolnoma pozabili, da so tudi njihovi delavci vstvarjeni po ravno tisti Božji podobi, kakor sami. Zlasti pozabljajo gospodarji velikih tovarn radi, da so njihovi podložni tudi kristjani. Delo v petek in svetek, delavnik in praznik! Kaj je njim to, da delavci hirajo na duši in na telesu.

3. O omenjeni dolžnosti gospodarjev, o dolžnosti namreč, da pospešujejo, ali vsaj nikakor ne zabranjajo krščanskega življenja svojih delavcev, dalo bi se mnogo govoriti. V tem oziru se mnogo greši in ti grehi so poglavitni vzrok nevarnosti, ki pretijo premožnim stanovom in krščanski

omiki sploh od delavskih stanov, ki so se v mnogih krajih izneverili krščanstvu.

Kadar bi pa gospodar izpolnil vse dolžnosti, ki sem jih navedel, izpolnil bi bil komaj en del tištega, kar zahteva od njega krščanska pravica. Kristjanu namreč ne sme zadostovati, da ne dela krivice, temuč kristjan je dolžan delati tudi dobro. In tukaj se mora kazati krščanska ljubezen v svojem najlepšem svitu. Zapoved krščanske ljubezni veže sicer vse, gospodarje in delavce, bogate in uboge, a najbolj zadeva one, katerim je Božja previdnost dala največ priložnosti in sredstev, da ljubezen skazujejo v dejanjih. Gospodarji tedaj in premožni stanovi sploh naj ne bodo tolikanj lastniki, kakor oskrbniki svojega premoženja. Od svoje obilnosti naj radi delijo potrebnim, spominjajoči se besed Kristusovih, ki je ubože še posebej imenoval svoje brate.

Tako se bo dosegla složnost in mir med stanovoma delavcev in posestnikov, ki sta po naravi drug na drugega navezana, ker drug brez drugega ne moreta obstati. Vestno izpolnovanje medsebojnih dolžnostij bo trdna podlaga te vzajemnosti, vendar pa bo to vzajemnost v prid vesoljnemu človeštvu — krščanska ljubezen. (Zasluzeno čestitanje od vseh strani.)

Nato so v razvedrilo po programu zapeli peveci: Nočni stražarji.

(Dalje sledi.)

„Danica“ napadena.

Na Dunaju dne 30. majnika 1893.

Vest, da nameravajo ustanoviti nekateri slovenski velikošolci slovensko katoliško akademično društvo je silno razburila dunajske „svobodomiselne narodnapredue“ velikošolce. Se se ni rodila „Danica“ in uže je profilaktično, da se ne okuži, sklenila „Slovenija“ s 16 glasovi proti petim, naj se „Danica“ ignoruje. Seveda bilo je tudi nekaj vsaj toliko treznih in poštenih članov v društvu, kateri so bili nasprotnega mnenja, mej njimi s predsednikom skoro ves odbor. Ne bode težko Daničarjem prenašati takega ignorovanja!

Glavni namen temu dopisu pa je popraviti neresnične trditve, katere so napisane v 5. letošnji številki Vesnini in v dunajskem dopisu v „Slovenskega Naroda“ št. 120. od 27. majnika 1893. l.

Naj zavrremo najprvo trditev istotako Vesnino kot „Slovenskega Naroda“, da so snovatelji „Daničini“ „Slovenijo“ denuncirali pri namestništvu in policiji.

Ker se je odbor Slovenijin bal, da bi prišlo v sedanjem tečaju v društvo nekaj članov, kateri so toli predrzni, da si upajo imeti svoje lastno prepričanje, brž je sklenil, — seveda imel je tudi tu zvestega svojega sufičerja — da takih nevarnih rogoviležev ne sprejme v društvo. Toda kako to doseči? Zahtevamo od vsakega, kdor hoče vstopiti v „Slovenijo“, naj podpiše izjavo, da soglasi povsem z društvenimi pravili, kot jih je sklenil zadnji občni zbor. Ta pravila pa še niso bila veljavna, ker jih namestništvo še niti potrdilo ni. Vendar to ni motilo učenih juristov v odboru! Zaslužili bi resnično, da se jim podeli jus respondendi! Ker ima pa po § 15. sedaj veljavnih Slovenijinih pravil vsakdo, komur odbor ne dovoli vstopa v društvo, pravico apelovati na občni zbor, bal se je odbor, da bi se dotičniki, katerih ni hotel sprejeti za člane, ne poslužili tega sredstva. Da bi bila svobodomiselna stranka (canis a non canendo) čisto entre nous, sklenil je odbor, da imajo pristop k občnemu zboru edino le člani in pa oni, katere bi on v neskončni svoji modrosti, dobroti in milosti blagoizvolil osobno povabiti. Odbor je torej s tem svojim sklepom postopal nepostavno. V varovanje svojih pravic (§ 15. pravil akademičnega društva „Slovenije“) obrnili smo se s protestom proti temu postopanju odborovemu na namestništvo. Da to ni bila nikaka denunciacija, povzame vsak pošteno in trezno misleč človek iz tega, ker se je v istem času, ko se je vložil ta protest, prejšnji predsednik Slovenijin gospod Frančišek Regally oficijelno obvestil o tem koraku. To torej ni denunciacija, to ni klic po policiji, to je povsem lojalno, odkrito postopanje v obrambo naših pravic! Sodimo, da niti pisatelj v „Vesni“ niti dopisnik v „Slovenskem Narodu“ tega nista vedela, ker bi inče ne pisala o denunciaciji. Nadejamo se pa, da bodeta to napako (v pero nam sili radikalnejša beseda) popravila. Uvidevši s kakimi sredstvi

se deluje, sklenili smo ne si liti v „Slovenijo“, temveč osnovati si svoje društvo.

Tako se je pripravljala in pripravila pot slovensko-katoliškemu akademickemu društvu „Danica.“ In to uprav, da bode imelo ime „slovensko-katoliško akademicko društvo „Danica“, to radikalno gospodo tako peče. Zakaj neki? Vedno povdarjate: „Saj smo tudi mi katoliki, še boljši smo kot vi!“ Od kod torej ta silna jeza, ta grozni gnev, to slepo sovraštvo proti nam?! Pustite nas katolike v „Danici“, bodite Vi v resnici tudi katoliki v „Sloveniji“, v „Savi!“

Dopisnik „Slov. Narodu“, kateremu bi imele biti razmere vendar bolj znane, trdi, da se dajo snovalci „Danice“ „za denar zlorabiti“, da so izgubili torej svoj „ponos“. Tu izjavljamo slovesno, da osnovalni odbor za „Danico“ do sedaj še ni prejel od nobene strani niti krajcarja.

Kar je bilo dosedanjih troškov, vse je poplačal z denarjem nabranim mej seboj.

Če pa bodo naši somišljeniki v domovini podpirali naše društvo, da mu bode moč krepkeje razcvitati se, je to tako naravno in samo ob sebi umevno, da se čudimo, kako se more dopisnik v „Slov. Narodu“ že sedaj nad tem izpodtikati. Saj je vendar vsakemu poznavatelju razmer v društvi v obče, osobito pa v akademickih, znano, da se ne more vzdržavati nobeno tako društvo samo brez podpornikov. Tudi „Slovenija“, tudi „Sava“ ne!

Kako elegično se vendar glase n. 77. strani letošnje „Vesne“ vrstice: „Slovenija pa je prejela iz domovine za svojo slavnost uprav kavalirsko darilo — 2 gld.“ Tega skoro nismo mogli verjeti! Torej „Slovenija“, ki ima bajne vse slovensko razumništvo za seboj, taista „Slovenija“ prejela je ob priliki svoje plesne veselice iz domovine le — 2 gld.! Zdi se nam, da je to jasno in glasno znamenje za simpatije, katere vživa v poslednjih letih.

Pregrešili smo pa še nekaj! Zakrij obraz svoj majka Slava; jokaj se, majka Slovenija! Zatajili smo svojo narodnost! S čim? Po povabilu „Katoliškega nemškega akademickega društva „Norike“ obiskalo je nekaj naših somišljenikov zabavni večer tega društva. Tu so bili Slovenci od „pragermanske“ katoliške „Norike“ kot katoliški slovenski visokošolci najpristroneje pozdravljeni.

Govornik, ki je zahvalil društvo v imenu Slovencev na prijaznem povabilu in navdušenem vsprejemu, poudarjal je odločno naše narodno stališče. Nemci so spoštovali našo narodnost slovensko, — mi spoštujemo, mi bomo vedno spoštovali njihovo narodnost nemško. To je bila naša pregreha. Kamenajte nas!

S tem pa register naših pregreh še ni sklenjen. Rušili smo kolegijalnost s tem, da je jeden naših somišljenikov v „Dunajskih pismih“ povedal gospodom „Slovenijanom“, „Savanom“ in „Vesnanom“ nekaj bridkih resnic. Teptali smo čast, udavši se hinavstvu in svetohlinstvu ter poklicavši proti kolegiam in rojakom na pomoč policijo.

Da so te trditve istotako neosnovane, kot vse druge, v katerih kazeta dotična poročevalca v „Vesni“ in v „Slov. Narodu“ svoje res kavalirsko resnicoljubje, je povsem jasno.

Resnično, jako plemenita in napredna taktika je, da se to, kar bi se imelo še le dokazati, brez poskušene dokaza smatra dokazanem, ter da se izvajajo iz tega posledice. Ta način polemike, drugega pa tudi prav ničesar, naučila sta se poročevalca v „Vesni“ in v „Slov. Narodu“ od židovskih šornalistov. Vredna učenca slavnih mojstrov!

Tudi čestitka, katero smo poslali gosp. prof. dr. Antonu Mahničnu o priliki njegovega odlikovanja, zbudila je gospode v oči. Dopisnik v „Slovenskem Narodu“ sodi v nedosežni svoji modrosti, da je bila to nekaka — pobotnica. Z ozirom na gori navedene vrste sodi in obsoja se ta trditev sama po sebi.

Oprostite, gospod vrednik, da se je ta dopis tako raztegnil. Povedali bi radi še marsikako, vendar se bojimo, da smo Vaše in častitih „Slovenčevih“ bralcev potrpljenje že itak predolgo skušali.

Onim gospodom pa, kateri bodo v prihodnje pisali o „ignorovani“ „Danici“ bodisi v „Vesni“, bodisi v „Slovenskem Narodu“, kateri je poprej kar najstrožje obsojeno „Vesno“ sedaj skrbno vzel pod svoja krila, želimo boljše informacij, katerih smo jim vsikdar pripravljeni podati, da bi bili dopisi njihovi bolj natančni.

Kar se pa tiče našega postopanja, javljamo že sedaj, da napadali ne bomo nikogar, naša pole-

mika bode objektivna, nikdar ne osebna; če bomo pa primorani, braniti se, branili se bomo. Kdo bi smel od nas zahtevati drugega postopanja? —a—

Po deželnih zborih.

VIII.

Bukovinski deželni zbor.

O tem deželnem zboru se je prejšnja leta le malo govorilo, le to je bilo znano, da so v njem poleg deželnega predsednika samega sedeli vsi okrajni glavarji in še nekaj sodnijskih uradnikov, ki so k vsemu kimali, kar se je reklo izza vladne mize. Ti za vladno prijetni časi so pa tudi v Bukovini minoli. Volilci so se jeli postavljati na svoje noge, narodnosti so se začele gibati, in to moramo vsekako zmatrati za veselo znamenje, če tudi vseh dogodkov v tem deželnem zboru ne moremo odobravati.

Od znanega razpora mej bivšim deželnim predsednikom in pa veleposestniki so se vse stranke kaj čudno razdelile v deželi. Razpor mej Rusini in Poljaki se je zanesel iz Galicije v Bukovino in se je tukaj nič manj raznel. Poljaki so se pa v Bukovini zavezali z nemškimi liberalci proti Rusinom in Rumunom, ki skupno postopajo.

Mi smo že večkrat obžalovali, da se Poljaki dadó rabiti nemškim liberalcem za orožje proti drugim Slovanom, in to moramo tudi gledé na razmere v Bukovini

V državnem sboru bi bile razmere v marsičem boljše, da Poljaki ne igrajo večkrat tako čudne vloge. Liberalci bi že davno bili izgubili ves svoj vpliv, da jih nekoliko ne podpirajo Poljaki. Sovraštvo do Rusinov le prevečkrat preslepi jasen pogled politiskim politikom, da ne vidijo, da delajo le za največje nasprotnike poljskega naroda in pa za nasprotnike vere katoliške.

V Bukovini imajo Nemci nekako umetno pridobljeno gospodstvo v deželi. Vseučilišče je nemško in tudi pravo ognjišče germanizacije. Pri sodiščih in drugih uradih je tudi nemščina skoro jedini občevalen jezik.

Dokler se nenemško prebivalstvo ni nič zavedalo in so v deželnem zboru vladale gori omenjene idilične razmere, seveda tudi drugače biti ni moglo. Sedaj bi pa bilo lahko že precéj drugače, da niso Poljaki podali rok Nemcem v ohranjenju nemškega prvenstva, in to vse iz samega sovraštva do Rusinov. Kakih pametnih razlogov za svoje postopanje pač ne morejo navesti. Poljski živelj v Bukovini od tega tudi ne bode imel nobenih koristij, kajti Nemci ga ne bodo podpirali, Rusini in Rumuni so ga pa jeli sovražiti.

To poljsko postopanje pa nima pomena le za Bukovino, temveč se mora obsojati tudi s splošne avstrijske politike. Na Dunaju hodijo Rumuni vedno z desnico in so dosedaj podpirali tudi poljske težnje, in v Bukovini pa jim skazujejo Poljaki za to tako hvaležnost. Mari se ni bati, da bodo naposled ti rumunski zastopniki izgubili te svoje simpatije za Poljake?

V današnjem kritičnem času je pa vsak glas velike važnosti, in ne vé se, če se ne ponudi prilika, da Rusini prilože kako saušnico Poljakom.

Kako sovraštvo proti Poljakom je mej Rumuni in Rusini, se je že letos pokazalo v deželnem zboru. Sprožila se je misel, da se loči Bukovina od levovskega nadsodišča, da Poljaki potem ne bodo imeli tolikega vpliva na Bukovino. Za Bukovino naj se pa osnuje samostojno nadsodišče, ali naj se pa podredi nadsodišču dunajskemu.

Prvo se ne bode zgodilo, ker za tako majhno kronovino ne kaže snovati posebnega nadsodišča, kar precéj stane; ali drugo bi se pa le utegnilo pripetiti. Nemški liberalci bodo v tem osiru radi podpirali Rusine in Rumune, in vlada tudi, ker jako gleda, kako bi mogla ohraniti ali pa razširiti kje nemški vpliv.

Da pa nadsodišče lahko precéj pospešuje nemško uradovanje, to vémo mi Slovenci, ki spadamo v tem oziru pod nemški Gradec. Nadsodišče je že znalo večkrat narediti iluzorične nam ugodne vladne naredbes in ukaze ob času, ko je vodil pravosodno ministerstvo baron Pražak, in vlada še ni bila tako vneta za nemštvo, nego je sedaj.

Vse drugače bi pa lahko nemško dunajsko nadsodišče pospeševalo nemštvo sedaj, ko tudi vlada na vso moč skrbi za Nemce.

Veseli nas, da se je deželni zbor predramil, da je v jednem slučaju se odločno potegnil za jezikovno enakopravnost pri sodiščih, ali bojimo se, da bi

vse poganjanje za narodno enakopravnost ostalo brez uspeha, ako Bukovinci pridejo pod nemško nadsodišče dunajsko. Ti dogodki v bukovinskem deželnem zboru nam jasno kažejo, kam pripelje slepo sovraštvo mej narodnostmi, da celó najboljši politiki niti ne pomislijo na lastno škodo, da bi le nasprotniku priložili udarec.

Presrečno želimo, da Slovani v Bukovini in Rumuni kmalu spoznajo, da delajo le za nemške liberalce, če se pripravajo mej seboj, in jeden drugemu podajo roko v boju proti nemškemu prvenstvu in židovskemu liberalizmu, ki se skriva za nemštvom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. junija.

Plenerjev pogovor s cesarjem. Celo liberalni listi že morajo priznati, da ni vse res, kar so pisali o cesarjevem pogovoru s Plenerjem pri vsprejemu avstrijske delegacije. Nobeden ni slišal, kaj sta govorila. Plener pa tudi ni nobenemu povedal. Tistim, ki so ga vprašali, je odgovoril, da se mu ne zdi spodobno, da bi natančno razkladal ves ta pogovor. Iz vladarjevih besed je on spoznal, da vladar ne odreka priznanja politično modremu postopanju čeških Nemcev. Iz katerih besed vladarjevih bi bil Plener to spoznal, ni nobenemu povedal. Sploh se misli, da ves ta pogovor ni bil tako ugoden za liberalno stranko, kakor so s prva hoteli vedeti liberalni listi.

Delegacije. Danes ima ogerske delegacije odsek za vnanje stvari sejo in v njej bode minister vnanjih stvari razkladal vnanjo politiko. Ta seja je najvažnejša od vsega delovanja delegacije. Posvetovanja v plenumu so tako le kratka, vse se vsprejme, kar se je v odsekih sklenilo. Vnanje stvari se v odseku ogerske delegacije navadno bolj natančno pretressajo, nego v budgetnem odseku avstrijske delegacije, ker ogerski delegatje stavijo do ministra dolčnejša vprašanja in niso zadovoljni s kakimi praznimi pojasnili.

Češki namestnik pri deželnem vrhovnem maršalu. Češki namestnik je bil nekaj dnij na Dunaju in je poročal ministrom o zadevah na Češkem. V sredo je namestnik že v Pragi obiskal deželnega vrhovnega maršala kneza Lobkovic in sta se cele tri ure razgovarjala. Sodi se, da je namestnik knezu razložil, kako sodijo o čeških stvareh na Dunaju in kaj se mu je naročilo storiti.

Mladočeški shodi. Mladočeški sklicujejo shode, ali oblastva jih prepovedujejo. Govori se, da so oblastva dobila od zgoraj miglje, da prepovedo vse take shode. Vladni listi pa seveda oporekajo, da bi vlada bila podrejenim organom kaj tacega naročila. — Na gori Rip je imel biti 11. t. m. velik tabor v spomin petdesetletnice prvega češkega tabora. Roudniško okrajno glavarstvo je pa tabor prepovedalo z ozirom na sedanji položaj, ker se je bati izgredev. Pripravljalni odbor se je pritožil proti prepovedi, hkrati pa poprosil, da se dovoli zborovanje rudniškega mladočeškega kluba, pri katerem zborovanju bi govorila poslanca Spindler in Edvard Greg. „Narodni Listy“ priporočajo, da bi društva prirejala shode s povabili glasetimi se na imena, da bi zanje ne bilo treba oblastvenega dovoljenja. Oblastva bi potem drugega ne mogla storiti, kakor če bi razpustila kako društvo.

Shod čeških Nemcev. Dne 18. t. m. snide se v Pragi shod nemških zaupnih mož. Prišli bodo vsi nemški deželni in državni poslanci s Češkega in pa odposlanci nemških okrajev. Posvetovali se bodo o organizaciji nemške stranke. Razprave na tem shodu bodo morda precej burne. Nemški nacionalci bodo gotovo precej ostro prijemali sedanje nemško vodstvo. Naposled se pa najbrže doseže mej obema frakcijama kako sporazumljenje. Kadar gré proti Čehom so Nemci vselej jedini. Posebno dogodki v češkem deželnem zboru mnogi pripomorejo nemški slogi. Plenerjevo popularnost pri Nemcih pa posebno povzdigujejo napadi nanj po mladočeških listih in pa v praškem mestnem zboru. Črnohorsky gotovo ni nobenega bolj razveselil s svojim predlogom, da naj se preiščejo zakoni, če bi se ne mogla Plenerju zabraniti pot na Češko, kakor Plenerja samega. Tisti Nemci, ki so že dvomili v pristnost Plenerjevega nemštva, so zopet dobili zaupanje vanj. V nemali meri imel bode Plener zahvaliti Mladočehe, ako ostane še dolgo vodja vseh čeških Nemcev.

Volitve v Srbiji so končane in njih izid smo že priobčili v včerajšnjem listu v telegramu. Za radikalce se je oddalo vkupe 204 174 glasov,

marsikaj sklepati?! — Da bi se imela združiti z vso slavnostjo tudi sv. maša, jih tudi bóde v oči; saj je liberalna gospoda itak že davno odvadila se moliti! — Kakor navadno, preti beljaška „Deutsche allg. Ztg.“ Slovenceem ob tej priliki zopet kar z gorjačo, češ: „Hier ist deutscher Boden, den wir niemals an Krain ausliefern werden! Die Karavanken bilden eine natürliche Scheidewand (?), und wenn die Herren Wenden in Krain durchaus gross-slovenische Hetze treiben müssen, so mögen sie es jenseits der Karavanken thun.“ Li ni umestno vprašanje, se li nemškimi zagrizencem ne malo — blóde? —a—

(Imenovanja pri pošti.) Poštnim asistentom za Zidani Most imenovan je računski podčastnik Jurij Mühlbacher, Anton Mirnik pa poštним praktikanom ravno tam.

(Zlata roža.) Iz Rima: V soboto tedan so sv. Oče med sv. mašo v domači kapeli blagoslovili zlato rožo. Ta navada je že prastara. Prvotno je papež ta dan nosil v cerkev svežo rožo, katero je navadno podaril kaki kneginji. Od časa Siksta IV. pa je prišel v navado šopek iz raznih cvetlic, ki so bile nabrane okoli rože z dijamanti in drugimi dragocenimi kamni. Letos blagoslovljeno rožo dobi belgijska kraljica. Od sedanjega papeža so dobile zlate rože španjska kraljica, grofinja Eu, bivša regentinja braziljanskega cesarstva, in portugalska kraljica Amalijsa.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca maja t. l. vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 542 strank 149.725.75 gld., vzdignilo pa 439 strank 155.821.91 gld.

(Pogreb Moleschotta.) Iz Rima: Binkoštno nedeljo je bil v Rimu nenavaden pogreb z vojaško godbo. Peljali so k pogrebu „prah in pel“ snanega Jakoba Moleschotta, a, voz brez križa so spremljali naučni minister, predsednik senata, mnogi profesorji in dijaki. Moleschott se je rodil l. 1822 na Holandskem ter bil 1847 privatni docent medicine v Heidelbergu. Ker je učil goli materijalizem, moral je l. 1854 v Curih, l. 1861 mu je italijanski ministerski predsednik Cavour podelil stolico v Turinu. Ta apostol nevere in bogatajstva je zaslužil, da mu je framasonska Italija izkazala zadnjo čast. Žena in hči njegova sta bili samomorilki; vsled oporoke je bilo truplo njegovo sežgano.

(Železnica v Ziljsko dolino.) Z gradnjem železnice v Ziljsko dolino na Kor. se je pričelo dne 20. maja pri Podkloštru. Dela vodi stavbena družba Gross in tovariši na Dunaju.

(Slov. posojilnica v Suhu) na Kor. je začela poslovati dne 15. maja 1892 in imela do konca istega leta 20.141 gld. 66 kr. denarnega prometa. Hranilnih vlog se je vložilo 8725 gld., izplačalo 1580 gld., ostalo koncem leta 7145 gld. Posojil dalo 6500 gld., vrnilo 260 gld., ostalo 6340 gld. Deležev je 314 gld., rezervni zaklad iznaša 58 gld. 65 kr. dobiček 9 gld. 88 kr.

(Iz Celja) se poroča z dne 1. junija: Današnja „Deutsche Wacht“ je bila zaplenjena radi članka pod zaglavjem „Stadtpfarr-Geschichten“. — Okrožno sodišče celjsko je proglasilo konkurz na vse imenje nevknjiženega trgovca Emila Coste.

(Iz Buj) v Istri se nam poroča, da so minole dni vtaknili v zapor osem italijanskih mladeničev radi političnega rogoviljenja. Slednji so sinovi najodličnejših bujskih rodbin.

(Iz Cerkelj na Gorenjskem), 2. junija: Danes, ko to pišem, je prav občutljivo mrzlo. Včeraj je pihal jug in hotel po vsej sili naprej, Bog vé, kam daleč proti severu, pa ga je burja zapodila nazaj, in še zdaj se jezi ta burjica gori in se znaša nad oblaki, — mi pa pred njo zapiramo okna. V hribih bo gotovo snega. Prav zimsko panoramo hočemo videti, ko se odpeljejo kam proč te dolgočasne megle. Prav so pa le prišle te megle, ker so zemlji dale dežja; sedaj bode rastla trava, da se bode kar videlo in — slišalo. — No, jeden jo je že slišal rasti, tako je moder; in to bi bil poročevalec „Narodov“, ki v 120 številki t. l. mej domačimi stvarmi napada častitega in vrliga našega gosp. zdravnika Edv. Globočnika star. „Slovenski Narod“ namreč vé, da ima naš gosp. zdravnik mej drugimi žilami in žilicami tudi nemčursko, katera bi bila pa morala že odreveneti — nehati biti. Mene je stvar zanimala, zato sem se informiral v prvi vrsti pri Cerklijancih, ki poznajo tega gospoda že 30 let, kako in kaj je na tem sumničanju. In prišel sem do teh le dat: 1. to, da je ustanovnik „Slovenske Matice“; 2. da je on ustanovnik cerkljanske podružnice sv. Cirila in Metoda; 3. da je predsednik cerkljanske podružnice kmetijske družbe; 4. da je

bil on leta 1887 imenovan častnim občanom cerkljanske občine, ki je eminentno slovenska. Koliko pa on dela za narod: za reveže sploh in za revne slovenske dijake posebej, — to je znano po celem Gorenjskem.

Dandanes je ljudstvo po kričačih kar dresirano na ime in pojem nemškutar. Pri sodnijah nima ta beseda še tako obsežnega pomena, kot pri prostem narodu, kateremu pomeni nemškutar človek, ki je sploh in v obče zaničevanja vreden. Naj se le vrže na enega, ali se mu obesi na osebo to ime, dosti je in pride sploh ob dobro ime. Tega pač ni zaslužil mož po navedenih faktih, mož, ki kot zdravnik na glasu deluje toliko let vspešno mej narodom, kateremu se ima za življenje zahvaliti toliko število izmed našega naroda. Po mojem prepričanju je tak pravi narodnjak, ki narodu pomaga, ki za narod dela, se zanj trudi, zanj žrtvuje — veliko bolj, kot tak, ki samo kriči in vpije: živio narod! — zraven pa narod odira. Človeku nehoté hodi na misel, češ, zato naj narod živi, da se ob njem mastno preživi. Po delih se spozna mož — po dobrih delih narodov prijatelj. Bogatinu je lahko biti dobrim, lahko biti prijateljem, ker se prijateljstvo naplača — ne tako pri revežih. Gosp. zdravnik Globočnik pa je dober, usmiljen, podpirajoč do ubozih. Trideset le že zastoj daje zdravila ubogim. On torej ni samo dober zdravnik, ampak tudi krščanski zdravnik, in kot tak gotovo narodu prijatelj. Narodni kričači brez poštvovalnosti zde se mi podobni oblakom, koje je veter drvil cel teden pred dežjem po slovenskem nebu, pa niso dali dežja. Narodovi prijatelji — pravi narodnjaki pa so podobni oblakom, ki sedaj mirno vise gori na nebesnem oboku in rose miren dežek žejni zemlji. Da, trava bo rastla sedaj, ko je namočil dež. Stradale ne bodo več kot dosedaj v spomladi čveteronogate in rogate živali. Trava bo rastla, da se bo kar vidilo, če je rasti ne bodo slišali še nekateri? Kdo vé?

(Za razstavljene kranjske rake) je dobil minoli mesec zlato svetinjo na razstavi osrednje kmetijske družbe za kraljestvo češko g. zemljemerec V. Ulrich v Ljubljani.

(Premeščen) je poštni oficijal g. Herm. Malzl z Zid. Mostu v Maribor.

(K cerkvenemu ropu v Želimirju), še dostavimo da je ropar pobral iz cerkve in zakristije monstranco, ciborij, kelh, humerale in jedno preprogo, v kupni vrednosti 331 gld. 20. Sumljiv tega ropa je Gregor Žerovnik iz Rafolč. postopač in je enajstkrat kaznovan zaradi tatvin. Zagovarjati se mu bo v pondeljek 5. junija pred porotniki.

(Novice iz Dalmacije). Mnogo Srbov iz Srbije namerava priti k odkritju Gunduličevega spomenika. — V Spletu se dviga društvo za gradnjo nove stolne cerkve. Če so dobili za gledišče 300.000 gld., bi se pač spodobilo, da se pobrinejo tudi za stolno cerkev. — Revščina se povsod širi. Brezvestni oderuhi žanjejo. V zaderski okolici zahtevajo nekateri 140% in še celo 230% od ubogih kmetov. — Morska obal pri Šibeniku je v jako slabem stanju. Prosili so že večkrat, a brez uspeha. Te dni je prišel kapetan zaderske luke g. Drag. vitez Kovačević in si ogledal obal. Obljubil je, da bo vse storil, da dobé potrebno podporo za poprava.

(Tržaska zavarovalnica) „Assicurazione Generali“ imela je v minolem letu čistega dobička 600.000 gld., dividende bo izplačala po 120 gld.

(Mažarski šovinizem) je v zvezi z mažarskim liberalizmom in njegovim sovraštvom do cerkve. V Čegledu je to jako jasno izrekel poslanec Eötvös, ki je izstopil iz kljuba neodvisne stranke. Rekel je, da hočejo podpirati vladu v cerkveno-političnih vprašanjih, zato ker so duhovniki raznih narodnostij, do 5000 na številu, ne prijatelji Mažarske in zato ne smejo ostati dalje matice v njihovih rokah. Kje je tedaj najboljša opora narodnosti? Tam kjer je največji upor liberalizmu namreč — v katoliški cerkvi!

(Iz Prage), 30. maja 1893. Kakor sem bil poročal, nameravali so Staročehi vdeležiti se dopolnilne volitve v državni zbor v pražkem Novem Mestu, a zaradi dogodka v deželnem zboru se bodo odtegnili volilnemu boju, ker so teh mislij, naj bodo Mladočehi za vse odgovorni. Po tem takem bi bilo prav, ako bi vsi staročeski poslanci posnemali dr. Mattuša ter se odpovedali svojim mandatam. — Županu mesta Karlína g. Jan. Topinku in smichovskemu Jožefu Elhenickemu je bil podeljen viteški križ reda Franca Jožefa. — Vodji češkega vseučilišča, dr. Pražaku, ki predava cerkveno pravo, so napravili vseučiliščniki demonstracijo. Ko je mož prišel v dvorano, da bi

predaval pozdravili so ga s klici, kakor se pri enakih priložnostih slišijo. Ko se je vodja črez kake pol ure vrnil, našel je kakih 12 poslušalcev. — Trgovinska zbornica je izvolila za poslanca v državni zbor Fořta svojega tajnika. — Občnega zbora „Schulvereina“ v Toplicah so se vdeležili tudi odposlanci iz Berolina in Královca. Šol ima „Schulverein“ 31 s 74 razredi. V Tremonšni se bodo dosedanja enorazrednica razširila v dvorazrednico, šolo v Plznu bode najbrže država prevzela. V Vranovu in Střibru (Mies) mora društvo svoje šole zapreti. Otroških vrtec je bilo 49, za štiri manj kot zadnje leto. Dohodkov je bilo za l. 1892 239.577 gld. 14 kr., l. 1891 pa 263.178 gld. 19 kr. V Henr. Gradu se je vršil shod volilcev. Poslanec dr. Slavík je govoril o dogodkih v češkem zboru, in ko je zaklical Römle: „Če je treba, ukažite in vse storimo“, je komisar shod razpusil. — Zimsko društvo „Minerva“ je napravilo ob stoletnici Jan Kollára tridnevno slovesnost na Žofinskem otoku. — Ob prihodu kandidata za državni zbor dr. Samánka je imela policija mnogo opraviti z demonstracijami. Na Žofinskem otoku je razložil pred volilci in nevolilci svoj program. — Vinohradska cerkev sv. Ludmile bode posvečena dne 16. septembra. Posvetil jo bode kardinal in knežškov gr. Schönborn.

(Iz Brna) 29. maja. Binkoštni pondeljek je koncertirala Ladina Slavjanska s svojim zborom v Olomucu in dan pozneje v Přerovu. — V Prostějovu so imeli priložnost poslušati govora dr. Herolda in Masaryka pri shodu, kojega je napravilo ondotno politično društvo. Navzočih je bilo več kot 1000 ljudij. Večina moravskih listov je tega mnenja, naj bi se vse moči zjedini, ne pa cepile, ker z neslogo se nikamor ne pride. — V Turčanskem sv. Martinu nameravajo napraviti slovaško gimnazijo, na svoje stroške. Razni rodoljubi so že nabrali 65.000 gld., manjka še 35.000 gld. Da bi pa vlada ne mogla gimnazije zapreti, ostane vsakemu dobrotniku njegova glavica v rokah, on bi le obresti izplačeval. Bog daj, da bi se kmalu vresničile želje naših bratov, da bi se kmalu njih sinovi v materinem jeziku izobraževali! Prostějovski Nemci so imeli svoje strelišče, a nimajo ga več, ker jim ga je mestno staršinstvo zaprlo radi nevarnosti, koja je pretila vsakemu, ki se je med vajami strelišču približal. Priziv pri okrajnem glavarstvu ni imel uspeha. — Olomue ne bo več trdnjava. C. kr. erar je že razpisal konkurs na zemljišče, ki se bode po razrušenju zidovja dobilo. Mesto samo bi ga rado kupilo za 1.250.000 gl., katere bi plačalo v 50 letih. Sedaj šteje Olomue 12.000 prebivalcev. — Nekaj, kar se ne zgodi pogostoma. V Sloupu sta obhajala Ignacij Hesse s svojo ženo, oba 80 let stara, svojo demantno poroko. Za tovariša je bil 101 leto star Janez Berudt. Do 90 leta se je živel z delom svojih rok. — Opravnik tukajšnjega lista „Hlas“ g. Adolf Ružička je umrl. Celih 18 let je sodeloval pri listu. Bil je sin revnih starišev, vnet za narod, dasi tudi rokodellec. Še-le, ko so se njegove razmere zboljšale in se je mogel svojemu vsakdanjemu delu odpovedati, je žrtvoval moči popolnoma narodu. R. i. p.

Tristoletnica zmage pri Sisku

22. junija 1893.

V kratkem izide „Kranjska slavnostna koračnica“. Povodom tristoletnice zmage pri Sisku za vojaški orkester in glasovir zložil in domačemu c. in kr. pešpolku fem. baron Kuhn št. 17 poklonil Anton Förster. Op. 53.

Gospod Jožef Lenče, hišni posestnik itd. v Ljubljani, je podaril za veselico Podturnom dne 22. junija pet veder vina.

Telegrami.

Trst, 2. junija. Udeležitev pri volitvah za mestni zbor je jako živahna. Ob 12. uri je od 2416 volilcev jih 1000 že oddalo svoje glasove, mej njimi več državnih uradnikov. Konservativna stranka upa na popolen uspeh.

Dunaj, 2. junija. Vojni odsek ogerske delegacije je vsprejel predlog poročevalca Bolgara, da se vojni minister naprosi, da predloži podrobne načrte in proračune troškov za tretjo ogersko vojaško akademijo. Mej debato je vojni minister naglašal, da ni govoriti o vojaški akademiji z mažarskim učnim jezikom, dokler je on vojni minister. Nova kadetska šola se osnuje v Mariboru, kjer je že vojaško poslopje na razpolago. —

za naprednjake 26.945 in za liberalce 422 glasov. Vkupej se je oddalo 231.541 glasov. Liberalnih glasov bi bilo pač nekoliko več, da ni vodstvo stranke bilo sklenilo, da se ne udeleži volitev. Posebno velika vpliva pa ta liberalni sklep ni imel, kajti pri poslednjih volitvah, katerih so se bile udeležile vse tri stranke, je bilo prišlo tudi le 235.000 volilcev, torej ne dosti več, kakor sedaj. Vodja naprednjakov, Garašanin, je voljen v treh krajih, drugi naprednjak Stojan Novakovič pa v dveh. — Dné 13. t. m. se snide skupščina in najprej potrdi pogodbo z Avstrijo, katera stopi v veljavo s 1. dnem julija.

Italija in Francija. Francoski listi z veseljem naglašajo, kako navdušeno so Italijani pozdravljali francoskega generala Favra ob blagoslovljenju kostnjaka v Palaestri. Iz tega že sklepajo, da se trodržavna zveza bliža koncu. Mi seveda temu dogodku take važnosti ne pripisujemo. V Italiji je bilo vedno dosti ljudi, ki so simpatizovali z republikansko Francijo, to pa vendar ni oviralo italijanske diplomacije v njeni Nemčiji prijazni politiki. Pač pa so druge stvari, ki kažejo, da trodržavna zveza zgublja pomen. V delegacijskem govoru je avstrijski cesar ni več naglašal, v Italiji so parlamentarne in finančne razmere jako zmedene, in v Nemčiji je upor proti povečanju vojske. Vse te stvari utegnejo uplivati na evropsko politiko.

Pasivna volilna pravica v Franciji. Zbornica je nekoliko premenila svoj sklep, po katerem bi osebe, opravljajoče javne plačane službe, ne bile mogle biti voljene v zbornico. Sedaj pa zbornični sklep še jasneje kaže svoje sovraštvo do cerkve, ker poleg državnih uradnikov jedino duhovščina več nima pasivne volilne pravice. Zbornica pa svojega prvotnega sklepa ni popolnoma prostovoljno premenila, temveč jedino zaradi tega, ker je po listih, posebno zmerno-republikanskih, bil nastal silen hrup. Jeden list je pisal, da je zbornica sklenila veliko neumnost, in da bodo v bodoče poslanci le tepeji in pa bedaki. Da bi senat bil prvoten sklep odobril, ni bilo misliti, ker je v njem mnogo zmernih republikancev, kateri bi bili s tako omejitvijo volilne pravice najbolj prizadeti. Pa tudi sedaj se ne vé, če senat zbornični sklep odobri. Mnogo je zavisno od tega, na katero stran se obrne Constans, ki ima sedaj velik vseh v senatu.

Pisma umrlega nihilista. Pred jedno četrtjo leto se je na Francoskem umoril ruski nihilist Slavicki in ostavil dva zavoja pisem z napisom: „Sežgite!“ Ruski generalni konzul je zahteval, da se mu ta pisma izročé! Dediči pokojnikov so ugovarjali. Sodišče je pa odločilo opirajoč se na neko pogodbo iz 1872. leto, da se ta pisma izročé ruskemu generalnemu konzulu.

Cerkveni letopis.

Razkolnik o katoliški cerkvi.

Meseca februarja l. leta je prišla v rumunski zbornici na vrsto neka postava o rumunski cerkvi. Med drugimi govorniki je poprijel besedo tudi poslanec Stolojan. V svojem dobro premišljenem govoru je primerjal domače (razkolne) duhovnike s katoliškimi in pri tem pokazal redko resnicoljubnost in nepristranost. Ta sodba je važna zlasti zato, ker je Stolojan po svojem verskem prepričanju tudi sam razkolnik, ki jako dobro pozna razmere svoje cerkve.

Zato podajemo svojim bralcem odlomek iz njegovega govora. Poslušajmo ga!

„Oni, ki preganjajo vero, delajo to s pretvezo, da s tem rešujejo vednost. Tem moram ugovarjati. — Če se za sklicujejo na vednost, potem ne umevam, zakaj ne dajejo prednosti resnici in posebno verskim resnicam, ki se naslanjajo na častiljivo in staro izročilo . . .

Vera ni proizvod domišljije kakega naroda, temveč naravno in nujno delovanje omejenega človeškega duha, katera priganja k temu in ga bo zmerom priganjala nujna potreba. — Zato je vera na svetu vsled naravne postave božjega izvora je. Naj zanesljivejša podstava za napredek države je preustrojitev človeških src, med tem, ko gmotni družbeni razvoj nič ne vpliva na npravstveno povzdigo svojih udov. Zato je po pravici vredna naše posebne skrbi ona naprava, katera pospešuje pravi napredek človeštva — in taka je vera . . .

Želeti bi bilo, da odpravimo od naše duhovščine moralno prevaro in jo povzdignemo na tako stalo, na kakoršno je spravi svoje duhovnike sloveči škof

Ketteler, kateri je dejal: „Najpravičnejša razdelitev imetja se ne izvrši s silo, temveč s preustrojitvijo srca, z ljubeznijo.“ Primerjajoč svojo cerkev s katoliško moramo, žal, priznati veliki razloček takó v življenju, kakor v omiki. Rimska cerkev ima jako velik vpliv ne samo na nižje vrste ljudstva, temveč tudi na izobražene kroge.

Njene šole dosegajo vseh državne šole. Po svojih človekoljubnih napravah ima monopol dobrodelnosti v rokah in jemlje reveže v svoje varstvo. Njen vrhovni pastir in njeni najodličnejši prelatje delujejo pri rešitvi socialnega vprašanja; vednost jej ni neznana, nasprotno, služi jej kot sredstvo za dokaz resnice, katero najsvetejše hrani.

Glavni vzrok, da stoji naša cerkev pod nami, je nedostatna omika naših duhovnikov, zlasti višjih; napredek v cerkvi morajo pa pospeševati škofje, ne državna moč. To je vzrok, zakaj se v Rumuniji odtegujejo izobraženi krogi blažilnemu vplivu vere; njih vzgled pa nižje vrste le prerada posnemajo . . . To bi se pa izpremenilo, ako bi naši prelatje vero tako branili, kakor je zagovarjal P. Didon božanstvo Kristusovo, kateri je uporabil v ta namen vso moč učenosti in današnje vednosti; ali ako bi nas naši prelatje po plemenitosti svojega značaja toliko presekali, da bi imeli potem tudi moralen vpliv. Ali niso izbrali kardinala Manninga celo protestantovski delavci in delodajalci za razsodnika? — Priznavam, da nisem izurjen v kanoniškem pravu in zato nečem preiskavati, ali je vaše vtikanje v cerkvene reči dopuščeno, ali ne. Kar pa mene zanima in mora zanimati tudi vas, to je vprašanje: Kakšen sad je rodilo državno poseganje v vladu grško-razkolne cerkve? — Če je ta sad slab, potem ne obsojajo vašega početja samo verniki, temveč tudi oni, ki presojejo vero samo z moralnega ali narodnostnega stališča. Cerkev, katero hočete organizovati, bila je nekdanj v orientalski državi, dandanes je v Rusiji.

Oglejmo si izmed tisoč le jeden vzgled bizantinskega prelata:

Teofilakt, sin cesarja Lekapena, bil je imenovan s 16 leti za patrijarha; za denar je posvečeval škofo in uvedel ples v obred. Omislil si je konjarnico z 2000 konji; a to veselje do konj je bilo nevarno dičenemu glavarju cerkve; nekega lepega one se je splašil žebec in ubil svojega gospodarja . . . V Rusiji je dandanes postavna cerkvena vlada. Metropolit ima dostojanstvo maršalovo, škof generalovo. Ta cerkev je podobna veliki pisarni, v kateri se ravna s pastirji Kristusove čede po vseh pravilih nemške birokratije, z vso mogočo uradno premetenostjo.

Slavni Aksakov nam poroča, da se je zasejala grozna nevera celo med duhovščino. „Kajti“ — pravi — „duha resnice, ljubezni in prostosti popolnoma pogrešamo med duhovniki v carovi državi.“ In Pogodin, vneti branitelj ruske cerkve, priznava, da bi v Rusiji prestopila jedna polovica prebivalstva k razkolnikom, druga polovica izobraženih stanov pa v katoliško cerkev, ako se okliče verska prostost. Zato umevamo velika previdnost, s katero se izražajo veliki pisatelji, kakor Pypin Spasovič, kateri težko prikriva svoje obžalovanje, da Rusija ni stopila v katoliško cerkev za časa velikega razkola; nedostatek verske prostosti mu ne dopušča jasneje govoriti . . .

Vi hočete popravljati narodno cerkev. Jaz pravim samo to: Ne izročajte cerkve, zvezane na rokah in nogah, državnim oblastim, in ne iščite v Rusiji vzora za zdravo preustrojitev cerkvenih razmer. . . . Snujte semenišča, ustanovljajte dobre šole za mlade duhovnike, potem bomo tudi mi imeli kedaj z božjo pomočjo duhovnike, ki bodo mogli stati v umstvenem in znanstvenem oziru na višočini kardinala Manninga.“

Tako Stolojan. Zdi se nam, da ima rumunski državnik jasnejše pojme o svetni in duhovni oblasti, o njejini nalogi in delokrogu, kakor mnogi naših parlamentarcev.

Naj bi sedelo več jednako odločnih in resnicoljubnih mož tudi po drugih evropskih zbornicah morale bi slednjič prenehati obrabljene in neosnovane trditve, da cerkev zavira pravi napredek, in odstranile bi se kmalu tesnosrčne določbe, ki omejujejo cerkvi prosto gibanje.

Sv. oče

so Holandcem, ki so nedavno imeli avdienco pri njih, v svojem nagovoru rekli mej drugim te-le znamenite besede: „Ljubljani sinovi, mi občudujemo

vzvišeni namen previdnega Boga, ki sv. cerkev tako vlada in oživlja, da vekomaj izraža podobo Krista, svojega utemeljitelja v žalosti in veselju, v sramoti in slavi. Prav to dejstvo dokazuje spričevaljica časov — zgodovina in prav to lahko vsak dan vidimo s svojimi očmi pri vseh raznovrstnih narodih krščanskih, najbolj pa pri glavarju njihovem, rimskem papežu. — Če tedaj po tej britkosti časov pristaje rimskemu papežu Kristova podoba, ki se je najžalostneje pokazala na Kalvariji, se zdi, da ne pristaje manje tista, ki se razvdi iz njegove božje besede: „In ko bom od zemlje vzdignjen, potegnem jaz vse k sebi.“ Dobro in pravično je namreč premišljevali, kako se vsak dan bolj narodje oklepajo te apostolske stolice; od tod pa izvirajo vsak dan večji blagori odrešenja k vsem narodom.“ Teh vzvišenih, božjega Duha polnih besedij sv. očeta, naj se spomnijo vsi ki trpé za sveto cerkev in za katoliško vero.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. junija.]

(Slavlje Leona XIII.) Iz Rima, dné 30. maja: Neštete množice raznih narodov s širnega sveta so letos doslej že prihitele v večno mesto pred prestol Leona XIII., izražat ob petdesetletnici škofovanja vladarju Kristusove cerkve udanost svojo in neomejeno spoštovanje. Vršile so se slavnosti, kakorčnih pomni vsako stoletje le malo; na jesen pridejo zopet novi romarski vlaki. — Sredi junija bode tajni konzistorij, v katerem bode imenovanih več novih škofov, mej drugimi škof Sarto iz Mantove za patrijarha v Benetkah. To mesto je že od leta 1891 prazno; italijanska vlada si prisvaja pravico imenovanja, katero je imela preje beneška republika, toda morala je odjenjati. V javnem konzistoriju bodo dobili kardinalske klobuke dve 16. jan. t. l. imenovani kardinali Di Pietro, Sanz y Fores, Meignan, Thomas, Galimberti in Vaszary. — Ruski car je poklonil sv. Očetu dve dragoceni posodi iz jaspiza, izklesani iz jednega kosa in s stolom visoko nad dva metra. Poljski grof Bavarovski je sv. Očetu poklonil dva krasna črna konja.

(Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski) odpeljali so se danes popoldne s poštnim vlakom birmovat na Vipavsko.

(Umrli) je dné 1. junija v Tolmini g. Josip Ivančič, c. kr. notar in posestnik ter slovenski poslanec v goriškem deželnem zboru. Rajni je bil načelnik slovenskemu deželnozbornskemu klubu ter obče spoštovan mož. Star je bil 58 let. Za narod in za družino umrl je dokaj prezgodaj. Naj v miru počiva!

(Osebnosti.) Notarjem v Ribnici je imenovan g. Ignacij Gruntar, dosedaj notar v Logatecu, in g. Emil Orožen, dosedanj voditelj notarijata v Ribnici, pa notarjem v Trebnjem.

(„Sokolov“ izlet na Koroško.) Soparni dnevi so pretili koroškemu nemškemu Miheljnu, o katerem trdi častivredni gosp. Dobernik, da še vedno spi! „Sokoli“ pridejo na Koroško! Ta novica je pa kajpak hitro razburila nemške korifeje, in tej nevolji so dali „liberalni“ naši listi takoj duška v „fulminantnih“ uvodnih člankih. G. Dobernik se je celo že tolažil, da zna ta „Keckheit, Friedensstörungsversuch“ vendar še prebuditi ljubega — Miheljna! No, morda so se gospodje že potolažili, ko je c. kr. okrajno glavarstvo beljaško, skrbéč, da bi se duhovi nemških napetežev preveč ne razburili, prepovedalo izlet. Isti dan je hotelo iti v Podravlje in na blaško jezero tudi 200 nemških „turnarjev“; tudi njim pa se je menda prepovedalo, vsaj „Fr. St.“ pravijo, da „izostane“ izlet „nemških somišljenkov“. — „Die Friedensstörer kommen!“; tako so pozdravljale „Fr. St.“ „Sokole“ ter zabrenkale staro pesen o koroškem „miru“. Na znani svoj „lepi“ način bruhajo žrepet in ogenj na gg. slovenske državne poslance in na celovške in kranjske „Grössen“. Po naši sodbi ima baš gosp. Dobernik najmanj povoda, komu očitati „Grösse“. Kar čevka isti list o rušenju koroškega „miru“, o „nationale Verhetzungsarbeit“, „flieberhafte Slovenisierungswuth“ „slovenische Himmelsstürmer“, „slavisch-nationale Exaltados“ itd. je stara pesen, katero pogreva ta list vedno, zlasti kadar gre za nabiro novih naročnikov! „Rudeče srajce“ se drugod rabijo za neko vrsto živalij, da se jih razburi; tudi naši liberalci „s strahom“ čakajo rudečih srajc in to še posebej povdarjajo. Iz tega bi morda dalo

Pomorski odsek je pa vsprejel nespremenjen redni in izredni pomorski budget. Baron Sterneck se je opetovalno udeleževal debate.

Dunaj, 3. junija. V ogerskem odseku za vnanje stvari je začel posvetovanje poročevalec Falk, ki je naglašal, da se trodržavna zveza v Najvišjem nagovoru gotovo le zaradi tega ni omenjala, ker se razume samo po sebi, da še trdno stoji ta zveza; hkratu je pa to znamenje, da se je pomanjšalo nezaupanje v mirovni namen te zveze. Poročevalec izraža veselo zadovoljnost, da je nadvojvoda bil na strani nemške dvojice pri rodbinskem slavlju italijanskega kralja. Predlaga, da se izreče priznanje delegacije za spretno in umno vodstvo vnanjih stvari in neomejeno zaupanje v osebo vodje vnanje politike. Za Falkom je govoril Apponyi. Potem je Kalnoky pojasnjeval vnanjo politiko. Za njim so govorili še Gyurkovits, Cernkovitz in grof Szapary, potem se je pa jednoglasno vsprejel proračun ministerstva vnanjih stvari za podlago podrobni debati, ki se je takoj pričela.

Milan, 2. junija. Zaradi silnega deževja je povodenj okrog Savone in je že veliko škode napravila tamošnjim tovarnam. Bati se je, da se podere več mostov.

Tovarna za svileno blago G. Henneberg (e. in kr. dvorni založnik) v **Curihu** (Zürich) priporoča **naravnost zasebnikom, črno, belo in barvasto** svileno blago od 45 kr. do gld. 11'65 meter. — gladko, progasto, karirano, vzorčasto, damasti itd. (kacih 240 različnih baž in 2000 različnih barv, desinov itd.) vozine in carine prosto. Vzorec obratno. — Pisma veljajo 10 kr. in poštna karta 5 kr. v Švico. 12 (19—8)

Bolgarske razmere. Veliko narodno sobranje vsprejelo je jednoglasno predlagano premembo ustave. Ta jednoglasnost kaže, da so odstranjeni politični razpori v deželi, da je premagana doba državopravni vprašanji, da knez Ferdinand in vlada sta jednako priljubljena v deželi. Ne more se tajiti vpliv tega ugodnega razvoja na vnanje stvari, in kakor se more sklepati iz raznih ruskih listov, se bode rusko-bolgarsko nasprotje polagoma vblažilo. Poravnava teh nasprotstev se popolnoma vjema z onim razvojem obnege evropskega položaja. Mi mislimo, da se na podlagi teh ugodnih političnih uspehov z vso močjo poprimo narodno-gospodarskega delovanja, in nadejamo se, da z jednako velikim uspehom. 290 1

Umrli so:

31. maja. Jožefa Herman, gostija, 64 let, Kravja dolina št. 11, kron. katar v črevih.

1. junija. Frano Ogrizek, dninar, 30 let, Kravja dolina št. 11, necrosis.

V bolnišnici:

1. junija. Blaž Erjavec, gostišč, 62 let, catarrhus intestinalis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	srakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	733.4	10.6	sl. vzh.	dež	11.80
2. u. pop.	732.5	13.6	"	"	"
9. u. sveč.	732.0	11.4	"	"	dež

Srednja temperatura 11.9°, za 5.5° pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 3. junija

	gl. kr.		gl. kr.
Pšeniča m. st.	8.70	Speh povejen, kgr.	66
Rež.	6.60	Surovo maslo.	88
Jedmen.	6.40	Jajce, jedno.	2
Oves.	7.20	Mleko, liter.	8
Ajda.	9.25	Goveje meso, kgr.	64
Proso.	6.20	Telečje.	52
Koruza.	6.60	Svinjsko.	64
Krompir.	4	Koštranovo.	38
Leča, hktl.	14	Pisane.	35
Grah.	14	Golob.	18
Pisoli.	10	Seno, 100 kgr.	3.20
Maalo.	1.10	Slama.	2.76
Maet.	—	Drva trda, 4 kub. mtr.	6.50
Speh svet.	64	mehka.	5

Stanje avstro-ogerske banke

dné 31. maja 1893.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld. 462.710.000 (+60.900.000)
Kovinski zaklad	" 289.629.000 (— 870.000)
Listnica	" 167.909.000 (+ 371.000)
Lombard	" 22.086.000 (+ 710.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld. 29.463.000 (— 7.010.000)
Državnih bankovcev je v prometu	gld. 312.494.000 (+ 65.000)

Tovarna za strune in godala Janeza Komma

v Neuukirohenu pri Hebu (Eger) na Češkem.

Pri njej se neposredno dobé vsa godala, strune in deli z jamstvom za izvrstno blago. — Svoje izdelke morem najtplejše priporočati vsem zasebnikom, muzikom, orkestrom, društvom, cerkvenim pevskim zborom.

Koncertne gosli brez loka po 10 gld. in dražje.

Če kupec ni zadovoljen, vzamem blago na svoje stroške nazaj.

Če se več kupi in pa prekupevalcem primerni rabat.

Uradnikom, pri katerih je varnost, in drugim osebam, dovoljujem zmerna obročna plačila brez višje cene.

Centki franko in zastonj. 54 4—1

Vsakomur

priporočamo obisk naše prodajalnice in ogled veleznanimive zaloge najraznovrstnejših

rezbarskih proizvodov, korbio v najrazličnejših oblikah in izprehodnih palio 218 14

z zagotovilom najuljudnejše postrežbe in najnižje cene.

Franc Stampfel
(kočevska domača obrt)
v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle).

Katoliška tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

→ Lepa mladinska knjižica! ←

POMLADNI GLASI
posvečeni
SLOVENSKI MLADINI.
III. zvezek.
Uredil
ALOJZIJ STROJ.
Založili sotrudniki.
Tiskala Katoliška tiskarna v Ljubljani.
1893.

→ Lepa mladinska knjižica! ←

Knjižico diči slika Leona XIII., obsega 110 str., in proučljiva letošnji jabolki sv. Očeta ter 300 letni spomin zmage pri Sisku v otroški igri, ki se lahko predstavlja brez posebnih priprav. Zaradi lične oblike, mikavne, večidel priporočevalne vsebine je zelo pripravno spominsko darilo, kakor tudi primerno darilo za piruhe, za birmo, ob godovih, koncem šolskega leta in ob podobnih prilikah.

Prodaje se v **Katoliški Bukvarni** mehko vezan izvod po 20 kr., lično vezan po 30 kr., po pošti 5 kr. več.

Pismena naročila sprejema tudi **Alojzij Stroj**, v ljubljanskem semenišči.

II. zvezka je še nekoliko izvodov ravno tam in po isti ceni na prodaj.

Najnižje cene in najboljše blago.

Najboljše in najceneje
kupi se
železo, raznovrstna železnina, cement, okove itd. pri
Andreju Druškoviču,
v Ljubljani
Mestni trg 10.

272 **ZALOGA**
nagrobni križev, štedilnikov in njih posameznih delov, ledenic, finih žag itd. po najnižjih cenah.

Zaloga železniških šin po najnižjih cenah.

Ravnokar je izšla v moji založbi:
„Podoknica“
iz opere
„Teharski plemič“
transkripcija za klavir,
priredil 286 3—3
K. Hoffmeister.
Cena 50 kr., po pošti 53 kr.
Knjigarna L. Schwentner
v Brežicah.

Premovana
z častno diplomo in zlato svetinjo na higijeničnih razstavah v Londonu in Parizu, z zlato svetinjo v Bruslju in Tunisu.
Želodčna tinktura
(1) lekarničarja 50—24
PICCOLI-ja
v Ljubljani, krepil in obrani želodec zdrav, pospešuje prebavljanje in diščenje.
Izdelaalec jo razpošilja v škatljicah po 12 in več steklenic proti povzetju zneska. Cena steklenice 10 kr.

J. Hafnerjeva pivarna

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 47.

Zaloga priznana izvrstnega vrhniškega piva. — Naročila na pivo v sodčkih in zabojih po 25 steklenic. Dostavljen na dom brezplačno. 275 (20-3)

Znana restavracija s prostorno dvorano in najlepšim velikim, zračnim vrtom.

Novourejeno krito kegljišče, pripravno prav posebno za družbinske kegljanje.

Ugod tudi iz Poljske ulice. 211

Franco Vizjan,

kotlar,

v Ljubljani, sv. Petra cesta 40,

se priporoča sl. občinstvu in čast. duhovščini v izdelovanje vseh v

kotlarsko obrt

spadajočih proizvodov, n. pr. kotlov za žganje, za vodo, za štedilna ognjišča itd.

Posebno se priporoča podjetnikom in tovarnarjem v izdelovanje bakrenih cevij ter v pocinjevanje vsakovrstne bakrenine in kovinske posode. 268 3-3

Vnanja naročila izvršuje točno in po nizki ceni.

Franjo Dežman,

knjigovez,

v Ljubljani, sv. Petra cesta 6,

se priporoča prečastiti duhovščini in slav. občinstvu

za vezanje in broširanje vsakovrstnih knjig

po najnižji ceni in točni postrežbi.

Zunanja naročila izvršé se hitro in natančno. 242 5-5

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Velika zaloga vina.

Dominik Trojanšek,

veliki posestnik,

v Gorici, Via Municipio št. 8,

priporoča se posebno čast. duhovščini in drugim gospodom, ki želé imeti v restnici zanesljivo 133 16-15

dobro vino

belo in črno. Vsem naročiteljem vina zagotavljam najnižje cene in najboljše blago. Imam izvrstno „rebulo“ iz goriske okolice posebno dobro istrijsko vino „teran“ in posebno izvrsten „refoško“ v steklenicah iz l. 1889.

Pokušnja pošilja se prosto.

Naturni istrijski črni teran.

Aleksander Götzl

podobar in pozlatar

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8

priporoča se prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za napravo in popravo

altarjev prižnic, tabernakeljnov

in drugih v to stroko spadajočih cerkvenih del, s točno in pošteno postrežbo po najnižjih cenah

V zalogi imam vsakovrstna razpela, kakor: za misijon, procesije in šole.

Za vsako delo se jamči. 190 10-9

St. 4933.

Razpis.

279 3-3

Za Kranjsko se razpišejo sledeče

službe okrožnih zdravnikov,

in sicer:

a) z letno plačo 800 gld.:

1. v Bohinjski Bistrici; 2. v Črnomlju; 3. v Kočevski Reki; 4. v Senožečah; 5. v Železnikih;

b) z letno plačo 600 gld.:

6. v Logatcu; 7. v Radečah; 8. v Št. Petru na Krasu event. v Postojini.

Prosilci za jedno teh mest vložé naj svoje prošnje pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani

do 15. junija 1893. leta

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dné 18. maja 1893.

10

goldinarjev

stane pri meni eden modroc na peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz najboljše tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega bakrenega drata, so s finim afrikom tapetirani in močnim platnenim evlhom preoblečeni ter pri najtežji rabi do 15 let nobenih poprav ne zahtevajo. Pri naročilih z dežele naznani naj se vselej natančna mera postelje v notranji luči. — Ako se torej dobi za 10 gld. dober tapetiran modroc na peresih, je pač neumestno kupovati malo vredne nadomestke (kakor žičaste žimnice, slamnice itd.), kateri pravemu namenu, imeti dobro posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapetirar v Ljubljani, Selenburgove ulice 1.

Ta domača, narodna trdka bodi prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu najboljše priporočena za nakupovanje žimnic, garnitur, divanov, stolov, preprog, zagrinjal in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela.

Ceniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in poštena postrežba, nizke cene. 536 50-30

Solidne, zložne
močne in
čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja
prva kranjska tvornica
za upegneno pohištvo
samo iz napojenega masivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri,
pošta Borovnica.
(230 52-6)

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu uživanju namešane ali s surogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravjšo in redilnejšo kavo. — Neprekosljiva kot dodaja navadni kavi. — Ponaredeb se skrbno izogibaj. — 1/2 kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Sargov	Varujte	Sargov
KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	KALODONT	so	KALODONT
zdrav-	je	je	je v	imajo	je	pred po	se dobi po
stveno-	priznana	aroma-	tu- in ino-	zaradi pri-	naj-	zavitku po-	35 kr.
obla-	in	tično	zemstvu	pravne	boljše	dobnih	kos v
stveno	neobhodno	osvežujoč,	z	sprave,	sred-	pona-	lekarnah,
preskušen	zobno	jako	največjim	in čistote	stvo	redbah.	dro-
(lepota	čistilno	praktičen	vspehom	v rabi pri	zoper		guerijah
zob)	sred-	na	uveden.	dvoru in	nale-		in
	stvo.	potovanjih		plemstvu,	zenja.		parfume-
				pa tudi			rijah,
				v najpri-			539 (8)
				prostejši			
				meščanski			
				hiši.			

Priznanja z najvišjih krogov so priložena vsakemu kosu.

Gospodarji in kmetovalci!

Pomlad, čas za nakupovanje različne železnine in poljskega orodja in čas za zidanje je došel. Pri nakupovanju vseh teh reči je pa paziti, da se kupi dobro blago po nizki ceni, ali pa po eni in isti ceni boljše blago. Potrudil sem se nakupiti najboljše blago po najnižji ceni, zato sem v stanu je dajati tudi po najnižji ceni. Posebno se bodem trudil v tem smislu postreči z najboljšim in najcenejšim orodjem, železjem za zidanje, okovami za okna in vrata in s cementom.

V zalogi imam vedno najboljše roman- in portland-cement, stare železniške šine za oboke, preskrbam pa tudi po najnižji ceni traverze itd. Nadalje imam v zalogi raznovrstne priproste in najfineše okove za okna in vrata, okove za vozove, vezi, ter šine, trde kot jeklo itd.

Za strebe kriti imam bogato zalogo cinkaste in pocinkane plošče-vine ter strešnega papirja. — V zalogi imam

vsakovrstno orodje za mizarje

lepo in bogato pozlačene nagrobne križe,

posebno pa opozarjam na svojo veliko zalogo mnogovrstnih

štedilnih ognjišč

in njih posameznih delov;

Barthelov izvirni karbolinej.

Vnanja naročila se točno in vestno izvrše.

Za obilno nakupovanje in naročevanje se priporoča

210 15

Andrej Druškovič,

trgovec z železnino v Ljubljani, Mestni trg 9/10.

Najprimernejša darila za vsako priliko so

švicarske žepne ure

katere ima v največji izbiri v zalogi

France Čuden,

preje **GEBÄ,**

urar v Ljubljani,

Slonove ulice šte. 11.

Po najnižji ceni dobé se tudi naj-raznovrstnejše

stenske ure, ure za dvo-rane in s stojalom, ure-budilnice itd.

Največja zaloga prstanov, uhanov, verižic, srebrnih in zlatih, vse po to-variški ceni. 185 10

Popravila izvršuje točno pod jamstvom. — Ilustrovani ceniki so franko na razpolago. — Poštna naročila izvršuje obratno.

Gričar & Mejač

prej M. Neumann

Ljubljana, Slonove ulice 11.

Največja zaloga

spomladne obleke, ogrtačev, menčikov, ponočnih sukenj

za gospode in dečke;

dežnih plaščev, jopic, mantelet, pelerin

za gospé in gospodičine.

Obleke in plašči za otroke vsake starosti.

Točno izvrševanje naročil na vsakovrstno

duhovniško obleko

iz dobrega blaga po nizkih cenah.

167 (11)

Uniforme

za državne uradnike vseh kategorij.

Zaloga najmodnejšega tu- in inozemskega

suknenega blaga (štofa)

iz kojega se izdelujejo po meri obleke, ogrtači in vse drugo za gospode, dežni plašči, jopice, manteleti in vsi konfekcijski predmeti za gospé in gospodičine po najnovejšem kroju na Dunaju, in ki se tudi po jako nizki ceni oddaje na meter.

Najboljše srajce, manšeti in ovratniki.

Najnovejše kravate.

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja

v Ljubljani, Poljanska cesta 8
(poleg Alojzijevega)

se priporoča prečastiti duhovščini, slav. cerkvenim predstojništvom in cerkvenim dobrotnikom v najnatančnejše in točno izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

iz zlata, srebra ali druge kovine

po uzorcih ali lastnem načrtu

izvršeno blago pošlje dobro, varno zavito poštne prosto. 211 29 52-21

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor radeče modro, sivo in olivno, po gl. 5-50, 6-7-8-9-10- in višje po vsaki ceni do 20 gl.

Anton Obreza,

tapecirar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1.

Najcenejši kraj za nakupovanje otročjih vozičkov. 537 50-30

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi
zavaruje

človeško življenje

po vseh kombinacijah

mного ugodneje, ko vsaka druga zavarovalnica.

Cleni banke „Slavije“ imajo brez posebnega priplačila pravico do dividende, katere je doslej izplačala po 10%, 20%, 25% in jedno leto celó 48%.

Za škode izplačala je doslej banka „Slavija“ čez dvajset milijonov goldinarjev. — Po svojih rezervnih in poroštenih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico.

Kako koristno in potrebno je zavarovanje življenja, dokazujejo naslednje

primere:

1. Helena Achelnova, kramarica v Ljubljani, zavarovala se je dne 5. maja 1884. Do svoje smrti dne 15. februarja 1885 uplačala je 32 gl. 54 kr. zavarovalnine; banka „Slavija“ pa je izplačala njenim dedičem 1000 gl.

2. Dr. Fran Ambrožič, mestni zdravnik v Ljubljani, zavaroval se je dne 30. januarja 1875. Do svoje smrti dne 11. februarja 1891 uplačal je 1352 gl. 52 kr.; banka „Slavija“ pa je rodbini njegovej izplačala 3000 gl.

3. Ivan Zor, c. kr. brzojavni kontrolor v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. decembra 1871. Do svoje smrti dne 8. febr. 1885 uplačal je 1393 gl. 92 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala njegovej rodbini 3000 gl.

4. Miha Serdič, uradnik v Trstu, zavaroval se je dne 30. novembra 1878. Dasi je do svoje smrti dne 14. julija 1880 uplačal le 80 gl. 16 kr., prejeli so dediči njegovi od banke „Slavije“ 1200 gl.

5. Marija Lenčková, posestnica na Blanici ob Savi, zavarovala se je dne 5. maja 1870. Ko je umrla dne 24. maja 1882, izplačala je banka „Slavija“ dedičem njenim 5000 gl., dasi je bilo uplačane zavarovalnine le 2292 gl. 16 kr.

6. Ivan Vlah, posestnik v Jušicah, zavaroval se je dne 25. novembra 1888 za 1000 gl. in dne 30. aprila 1890 zopet za 1000 gl. Na obe zavarovanji uplačal je do svoje smrti dne 13. januarja 1892 vsega skupaj 192 gl. 16 kr.; dediči njegovi pa so prejeli od banke „Slavije“ 2000 gl.

7. Ivan Železnikar, urednik „Slov. Naroda“ v Ljubljani, zavaroval se je dne 30. junija 1882 za 1000 gl. Do svoje smrti dne 26. januarja 1891 uplačal je 381 gl. 60 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala dedičem 1000 gl.

8. Peter Budnar, c. kr. poštni oficijal v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. maja 1876, ter je do svoje smrti dne 10. aprila 1892 uplačal 597 gl. 12 kr. Banka „Slavija“ izplačala je pa rodbini njegovej 1500 gl.

9. Andrej Velikanje, gostilničar v Ilirskej Bistrici, bil je zavarovan od 15. dne maja 1880 do 3. dne junija 1887 in je v tej dobi uplačal 364 gl. 80 kr.; banka „Slavija“ pa je po smrti njegovej izplačala vdovi 1000 gl.

10. Reza Kernova, kramarica v Cerkljah pri Kranju, zavarovala se je dne 20. aprila 1884 za 1000 gl. in banka „Slavija“ izplačala je njenim dedičem ta znesek, dasi je do svoje smrti dne 21. septembra 1892 uplačala le 241 gl. 20 kr.

11. Ernesta Jelušičeva, soproga občinskega blagajnika v Kastvu, bila je zavarovana od 5. februarja 1884 do 19. avgusta 1888 ter je v tem času uplačala 187 gl. 60 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala njenemu soprogu 1000 gl.

Vsa pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljno

generalni zastop banke „Slavije“

v Ljubljani

120 25-8

v lastni hiši, Gospodske ulice št. 12.

Pri nizki ceni. **Ign. Žargi** Pri nizki ceni.
v Ljubljani sv. Petra cesta 4

priporočam slavnemu občinstvu bogato svojo zalogo najraznovrstnejšega

drobnega (kramarskega) blaga, potrebnih za šivilje in krojače, najboljšega perila, pletenine, posamentrije in modnega blaga. 213 10-8

Velika izbira najraznovrstnejših krasnih

šopkov in vencev

vse po najnižji tovarniški ceni.

Zaloga mehkih in trdih klobukov
od 70 kr. do 3 gld. 20 kr. najfinjši.

Hiša za trgovino

v večjem prijaznem trgu na **Dolenjem Štajerskem** z veliko okolico, železniško postajo in sedežem okrajnih oblastev, prav blizu razširjajočega se rudnika z malo rečijo, se zaradi nastopivših rodbinskih razmer z „fundus instructus-om“ vred prodaja solidnemu kupcu.

V tej hiši je bila veliko let dobro obiskana trgovina z mešanim blagom. Hiša je v jedno nadstropje in v dobrem stanu, pri tleh je prodajalnice, prodajalnice skladišče, soba, kuhinja, železno skladišče, perilnica, obširna veža, klanica, hišni vrt, zaprto dvorišče, v prvem nadstropju pa štiri sobe (od katerih se dve vedno lahko oddaste v najem), predoba, kuhinja s čimnato, hodnik in obširno podstrežje. Cena je **10.000 gld.**, in se za 4000 lahko počaka.

Tudi se lahko zaloga samo iz takega blaga, ki se lahko prodaja, more prevzeti z ugodnimi pogoji.

Blagohotna pisma naj se pošiljajo upravnistvu „Slovenca“, da se dalje odposilijo. 247 3-8

Zdravila za živino.

Skušena redilna štupa za živino,

za konje, rogato živino, ovce in prašiče itd.

Rabi se skoro 40 let z najboljšim uspehom večnoma po hlevih, ako živino ne more jesti, slabo prebavlja; zboljšuje mleko in nareja, da krave dajo več mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju kolén, otrpenju v v boku, v križu, otekanju nog, mehurjih na nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic samo 4 gld.

Ta zdravila za živino se dobijo v 203 8

Iekarni Trnkoezi-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

Orgljavec in cerkovnik

dobi takoj službo pri romarski cerkvi sv. Lucije na Skaručini.

Ponudbe — pismene ali osebne — župniku v Vodica, pošta Smelednik. 259 3-3

Mizne in plemenske

rake

293 razpošilja slednji dan sveže vjete 3-1

E. W. ULLRICH v Ljubljani.

Zacherlin

266 10-2

je priznano sredstvo za uničenje vsakovrstnega mrčesja.

Znaki tega izvrstno učinkujočega Zacherlina so:

1. zapečaten steklenica. 2. označeno ime Zacherl.

Steklenice veljajo: **15 kr., 30 kr., 60 kr., 1 gld. 20 kr.**, prihranjevalec (priprava za poštopati) Zacherlina **25 kr.**

V Ljubljani:

Anton Krisper,
Ivan Luckmann,
J. Klauer,
Jeglič & Leskovic,
Peter Lassnik,
Ivan Perdan,
H. L. Wencel,
Franc Terdina,
Ivan Fabian,
Karol Karinger,
Mihail Kastner,
Josip Kordin,
M. Lavrič,
Alojzij Lenček,
Karol Planinšek,
Viktor Schiffer,
M. E. Suppan,
Schussnig & Weber,

V Ljubljani:

Ivan Jebračin,
Anton Dietrich,
G. Pikel,
Franc Kogej,
Hedvik Fabiani,
Ana Leben,
Franc Verbič,
Fr. Loj,
Franc Kren,
Peter Peschke,
R. Engelsberger,
Franc Zesser,
Ant. Kline,
Franc Kos,
F. Dolenc,
Karol Šavnik, lekar,
Franc Kovač,
Alojzij Gatach,

V Litiji:

Lebinger & Bergman,
Fr. Kovač,
Anton Majcena,
Sbil & Petrovič,
Josip Schuller,
M. Brilej, A. Bučar,
Homann,
A. Robleek,
J. Trepetschnigg,
Br. Wakonigga naal,
A. Pauser,
R. E. Michelič,
Ivan Müller st.,
Edm. Zangger,
Jakob Dereani,
Andrej Lackner,
Ludovik Perse,
Oton Wölfling.

Ces. kralj. privil.

zavarovalna družba

„Avstr. Feniks“ na Dunaju.

241 6

Vplačane delnice in druga jamstva družbe znašajo čez

štiri in pol milijona goldinarjev avstrij. velj.

Družba zavaruje

proti škodi po toči.

Pogoji so **jako ugodni in uvedene najnižje stalne premije**, ne da bi bilo treba pozneje kaj doplačati; ako tisti, ki želi svoje pridelke proti toči zavarovati, ne more precej zavarovalnine plačati, **dovoli se mu obrok do konca septembra 1893.** — Škode se hitro in pošteno cenijo ter precej izplačajo.

Kdor bi želel zastopstvo prevzeti, naj se obrne do **generalnega zastopstva v Gradcu**, katero daje radovoljno vsakršna pojasnila v zavarovalnih zadevah ali pa do

glavnega zastopstva v Ljubljani

(glavna zastopnika **Jos. Perhanc** in **Jos. Proseno**)

Kongresni trg št. 17 (v novem uršulinskem poslopju).

Dunajska borza.

Dne 3. junija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 40 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 „ 25 „
Zlata renta 4%, davka prosta	117 „ 30 „
4% avstrijska kronina renta, 230 kron	96 „ 45 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	987 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	342 „ 50 „
London, 10 funtov stl.	123 „ 20 „
Napoleonor (20 fr.)	9 „ 80 „
Cesarski cekini	5 „ 85 „
Nemških mark 100	60 „ 22 „

Dne 2. junija.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. — kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	95 „ 10 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	148 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	164 „ 50 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	193 „ 25 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „ 80 „
Zastavna pisma „ „ „ „ 4%	100 „ — „
Kreditne srečke, 100 gld.	196 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	67 „ — „

4% srečke dunajske parobrodne družbe	141 gld. — „
Avstr. rudičnega križa srečke, 10 gld.	18 „ 50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ — „
Windischgrazove srečke, 20 gld.	71 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 80 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 „ 75 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gld. st. v. 2950	— „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	— „ — „
Papirnih rabeljev 100	128 „ 75 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariabilderstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnih.